

2008

číslo	Dátum	Názov - Lokalita	Popis
1	29.3.2008	Dobrá Voda – Malé Karpaty	Trasa A: (m) Naháč - zrúc. Káštor sv. Kataríny – Dobrá Voda – (č) zrúc. Dobrovodský hrad (jaskyňa Markov kút) – Sropy jaskyňa – Sropy (vrch) – Brezová pod Bradlom (chata pri lokalite Gálikovci) Dĺžka: 19,5 km Čas: 5:15 hod Prevýšenie: 530 m Trasa B: Ako trasa A, ale iba od Dobrej vody Dĺžka: 10 km Trasa C: múzeum M.R. Štefánika (Košariská), po ž/z na Bradlo (mohyla), po z/č do Brezovej pod Bradlom, do ciela trás A/B Dĺžka: 8 km Zaujímavosti: Zrúcaniny kláštora sv. Kataríny – pozostatky lesného kláštora Dobrá Voda - krasová oblasť, pôsobisko J. Hollého Zrúcaniny hradu Dobrá Voda Brezová pod Bradlom – Štefánikova mohyla, múzeum (Košariská)
2	19.4.2008	Tematín - Považský Inovec	Trasa A: Ducové - Kostolec // (ž) Hrádok (Dolina) – zrúc. hr. Tematín (m) – Bezovec (z) - Nová Lehota - zrúc. hr. Topoľčany - Podhradie Dĺžka: 15 km Čas: 6,0 hod Prevýšenie: 700 m Trasa B: Ducové - Kostolec // (ž) Hrádok (Dolina) – zrúc. hr. Tematín (m) – Lúka, presun autobusom do Podhradia, výstup na hrad Topoľčany Dĺžka: 11 km Čas: 3:30 hod. + čas na Topoľčianskom hrade Prevýšenie: 300 m Zaujímavosti: Ducové Kostolec – archeologická lokalita z Veľkomoravského obdobia Zrúc. hradu Tematín, výhľady na Považie, Zrúc. hradu Topoľčany
3	10.5.2008	Klenovský Vepor – Veporské vrchy	Trasa A: (z) Drábsko / Dolina – Kysuca Uhliarka (č) – Tri Chotáre – Šopisko – Klenovský Vepor – s. Machniarka – s. Bánovo (z) - Bánovo Dĺžka: 19 km Čas: 6:20 hod. Prevýšenie: 500 m Trasa B: (ž) Pohronská Polhora – Chlpavica (m) - s. Machniarka (č) – s. Bánovo (z) - Bánovo Dĺžka: 10 km Čas: 3:20 hod. Prevýšenie: 750 m Zaujímavosti: Lokalita Drábska, Klenovský Vepor, Zubačka v doline Furmanec
4	31.5.2008	Vajskovská dolina – Nízke Tatry	Trasa A: (z) Črnmé – Vajskovský vodopád – späť na na rázcestie so žltou – (ž) drevenica pod Derešmi (m) – sedlo Príslop (ž) – Pálenica – Baba – Mesiačik - Tále Dĺžka: 21,5 km Čas: 8:20 hod Prevýšenie: 1100 m Trasa B: po sedlo Príslop s trasou A, potom: (m) Kosodrevina (ž) – Srdiečko - Trangoška, Dĺžka: 18 km Čas: 6:50 hod. Prevýšenie: 1000 m Trasa C: (ž) Trangoška – Srdiečko – Kosodrevina (m) – chata M.R.Štefánika (z) - Trangoška Dĺžka: 10,5 km Čas: 3:30 hod Prevýšenie: 600 m Zaujímavosti: Vajskovská dolina - vodopád, flóra, hromy - blesky
5	21.6.2008	Vrátna dolina – Malá Fatra	Časť A: Zbojnický chodník Vyšné Kamence - Obšivanka - Malé nocľahy - Tiesňavy, 3:00 hod, Časť B: Boboty (pokračovanie z časti A) (z) Tiesňavy - (z) Boboty - (z) sedlo Vrchpodžiar (ž) - (ž) Štefanová, 2:35 hod, Časť C: Dolné + Horné diery (m) Biely Potok - (m) Dolné diery - (m) Podžiar - (m) Horné diery - (m) Pod Pálenicou (ž) - (ž) Huty(z) - (z) Štefanová, 2:10 hod, Časť D: Dolné diery (m) Biely Potok - (m) Dolné diery - (m) Podžiar (ž) - (ž) sedlo Vrchpodžiar - (ž) Štefanová, 1:10 hod,
6	11. - 13.7.2008	Roháče - Západné Tatry	11.07 - Trasa A: (č) Huty - Sivý vrch – Sedlo pálenica (ž) – Ostrý Grúň - Zuberec Dĺžka: 13 km Čas: 6:15 hod Prevýšenie: 780 m 11.07- Trasa B: Zuberec – Brestová, Múzeum oravskej dediny - Zuberec Dĺžka: 8 km Čas: 1:30 hod Prevýšenie: 90 m 12.07. Trasa A: Adamcuľa - Ťatliakova chata - Rákoň - Roháče - Baníkovské sedlo - Adamcuľa alebo Spálený žľab - Skriniačky - Baníkovské sedlo - Adamcuľa 12.07. Trasa B: Roháčské plesá 13.07. Choč
7	2.8.2008	Kekes – Matra (Maďarsko)	Trasa A: výstup na najvyšší vrch Maďarska (1014 m.n.m), presun do Egeru, kúpanie v termálnom kúpalisku.
8	28.8.- 31.8.2008	Krkonoše – Adršpašsko-Teplické skaly / Krkonoše / Český raj (Česko)	28.8. Adršpašské skaly – pieskovcové skalné mesto 29.8. Krkonoše (výstup na najvyššiu horu Česka – Snežka 1602 m.n.m) Trasa A: (č) Špindlerova bouda – Slopecznik – Sněžská bouda - Sněžka - Sněžská bouda (m) – Luční bouda (č) – Krakonoš – Špindlerův mlýn Dĺžka: 20 km Čas: 7:00 hod Prevýšenie: 700 m Zaujímavosti: Najvyšší vrch CZ, močariská na hrebeni 30.8. Krkonoše – prameň Labe Trasa A: (č) Špindlerova bouda – Divčí kameny – Mužské kameny – Vysoké Kolo - Krakonošova Kazatelna – Vjolík – rázcestie č/ž (ž) – prameň Labe (č) – Labská bouda (m) – Labská rokle – Labský důl – Špindlerův Mlýn Zaujímavosti: prechod hrebeňom, prameň Labe 31.8. Český raj Zaujímavosti: sopečno-pieskovcové skalné mesto
9	20.9.2008	Súľovské skaly	Trasa A: (z) Zbyňov – sedlo Patúch – Kečka – Roháč – Hilbocký vodopád – Hilboké nad Váhom Dĺžka: 13 km Čas: 5:45 hod Prevýšenie: 600 m Trasa B: (č) Súľov – Gotická brána - hrad Súľov – Roháč (z) – Hilbocký vodopád – Hilboké nad Váhom Dĺžka: 8 km Čas: 3:45 hod Prevýšenie: 400 m Zaujímavosti: Súľovské skaly, Hilbocký vodopád
10	18.10.2008	Šomoška – Cerová vrchovina	Trasa A: (z) Šiatorská Bukovinka parkovisko pred NCH – hrad Šomoška – späť po NCH po žltú, po (č) do Obručnej – Pohanský hrad – Tilič – Hajnáčka (prídavok: Hajnáčka – vrch Ragáč a späť +2:15) Dĺžka: 15 km Čas: 4:25 (6:40) Prevýšenie: cca 500m (800) Zaujímavosti: Šomoška - Čadičový prúd, Pohanský hrad – stolová hora, Hajnáčka – sopúch v obci, zvyšky hradu, Ragáč – mladá sopka, vypreparovaný kužel sopúcha.



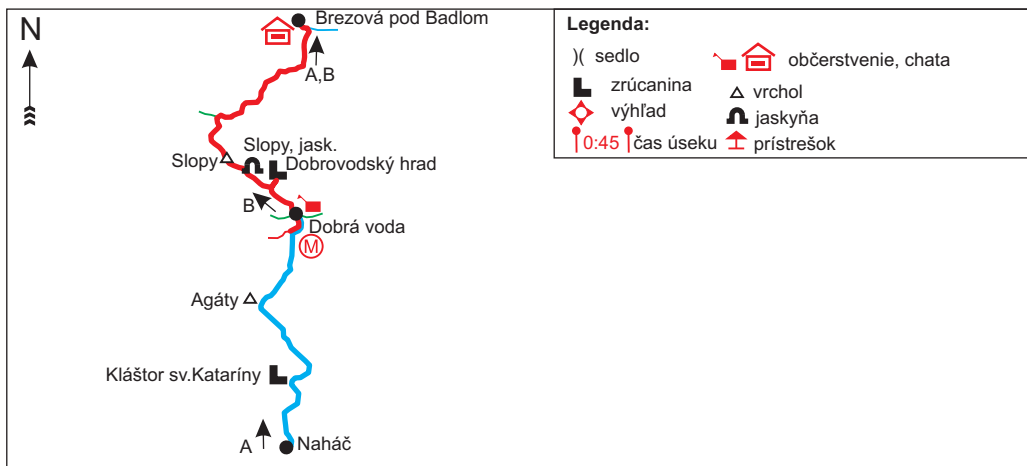
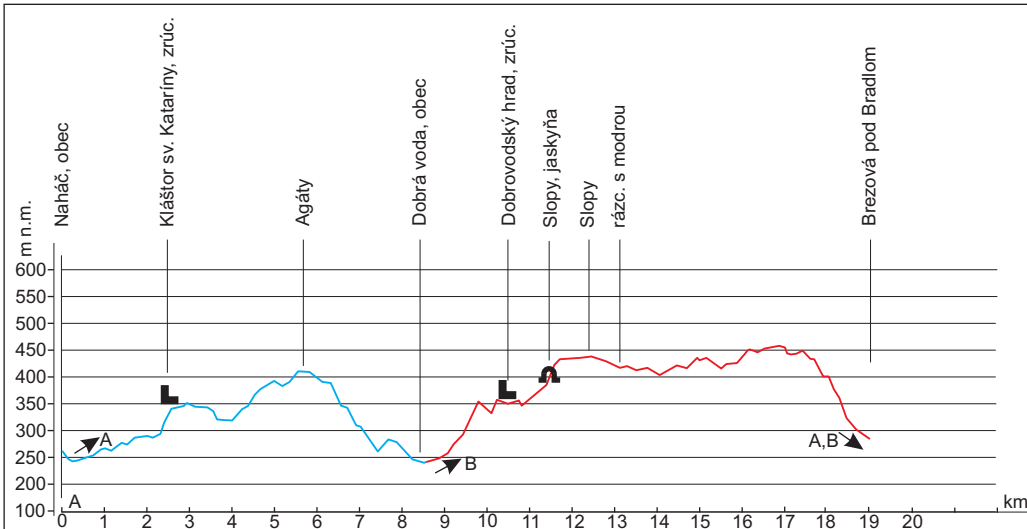
Akcia: Dobrá voda
Lokalita: Malé Karpaty

Parametre trasy:

- A** Prevýšenie: 530m
 Dĺžka trasy: 19,5 km
 Čas bez prestávok: 5:15 hod.
- B** Prevýšenie: 300 m
 Dĺžka trasy: 10 km
 Čas bez prestávok: 3:00 hod.

Zdroj: Turistická mapa VKÚ
 č. 129, Malé Karpaty - Bradlo

Dátum: 29.03.2008



Trasa A: (m) Naháč - zruč. Káštor sv. Kataríny - Dobrá Voda - (č) zruč. Dobrovodský hrad (jaskyňa Markov kút) - Slopy jaskyňa - Slopy (vrch) - Brezová pod Bradlom (chata pri lokalite Gálikovci)

Trasa B: Ako trasa A, ale iba od Dobrej vody

Kláštor sv. Kataríny, ktorý patril františkánskemu rádu, bol založený v roku 1618 na mieste, kde sa podľa legendy zjavovala svätá Katarína mladému grófovi a pustovníkovi Jánovi Apponyimu. Komplex je postavený v zaujímavom ranobarokovom štýle s neskorogotickými prvkami talianskym staviteľom Pietrom Spazzom. Katarínka bola miestom rušného života mníchov a cieľom mnohých pútí pospolitého ľudu. V sedemnástom storočí bola niekoľkokrát poškodená tureckými vpádmi či cisárskymi vojskami, no vždy bola opravená a život v nej koloval ďalej. Čo však nedokázali vojská, to sa podarilo politike - v júli 1786 bol kláštor dekrétom cisára Jozefa II. zrušený. Mnísi museli toto miesto opustiť, inventár bol porozdávaný okolitým kláštorom i obciam a kláštor začal pustiť a meniť

sa v ruiny.

DOBRA VODA - Obec v Dobrovodskej kotline v severnej časti Malých Karpát, 30 km na SZ od Trnavy. Našlo sa tu pohrebisko z veľkomoravských čias. Obec sa vyvinula z osady založenej v roku 1392, patrila k panstvu hradu. V 15. storočí dostala výsady mestečka s právom na výročné jarmoky. V polovici 16. storočia sa tu usadili habáni, ktorí tu založili keramické dielne. V obci žil na sklonku života a je tu aj pochovaný Ján Hollý (1785-1849), najvýznamnejší básnik bernolákovskej školy. Pamätná izba J. Hollého v budove fary s pamätnou tabuľou.

Dobrovodský kras - krasové územie (asi 60 km²), v ktorom sa nachádzajú zaujímavé krasové útvary: Dobrovodské údolie, viaceré vyvieracky (vyvieracka Blava priamo na námestí v obci Dobrá Voda tvorí zdroj pitnej vody, ďalej občasná vyvieracka pod Bachcirkou, chrán. prír. výtvor, Výtok a Mariáš), štyri jaskyne (nesprístupnené), ponory a závrťové jazierka.

Dobrovodský hrad postavili pravdepodobne v 13. storočí na mieste starého hradiska, po ktorom

zostala iba časť zemného opevnenia na JZ od dnešných ruín. Zmienky o hrade sú až zo 14. storočia, z roku 1316, keď bol hrad kráľovským majetkom a strážil dnes už zaniknutú cestu cez hrebeň Malých Karpát. V roku 1394 sa stal súčasťou rozľahlých majetkov Stibora zo Stiboric. Po jeho smrti dáva panovník hrad v roku 1436 Országhovcom, ktorí ho spravujú viac ako 130 rokov. Po vymretí rodu dáva kráľ hrad v roku 1584 Ungnadovcom, vyženením ho získavajú Erdódyovci a neskôr Pálffyovci. Obdobie renesancie v 16. storočí sa sústredilo najmä na prebudovanie predhradia s rozšíreným opevnením, takže vstup na horný hrad chránila cesta s tromi serpentínami, z ktorých každá mala svoj vlastný obranný múr. Hrad mal dobré hospodárske zázemie, listinné správy spomínajú aj vlastný mlyn. V 17. storočí ho spravovali zväčša iba panskí úradníci, ktorí sa starali najmä o svoj vlastný zisk. Časté majetkové spory a neudržiavanie hradu zapríčinili jeho postupný zánik, ktorý dovŕšil požiar v roku 1762, takže koncom 18. storočia tu bolo už len väzenie pre poddaných, ktoré spomína pri svojej návšteve aj A. Mednyanský.



Akcia: Tematín

Lokalita: Považský Inovec

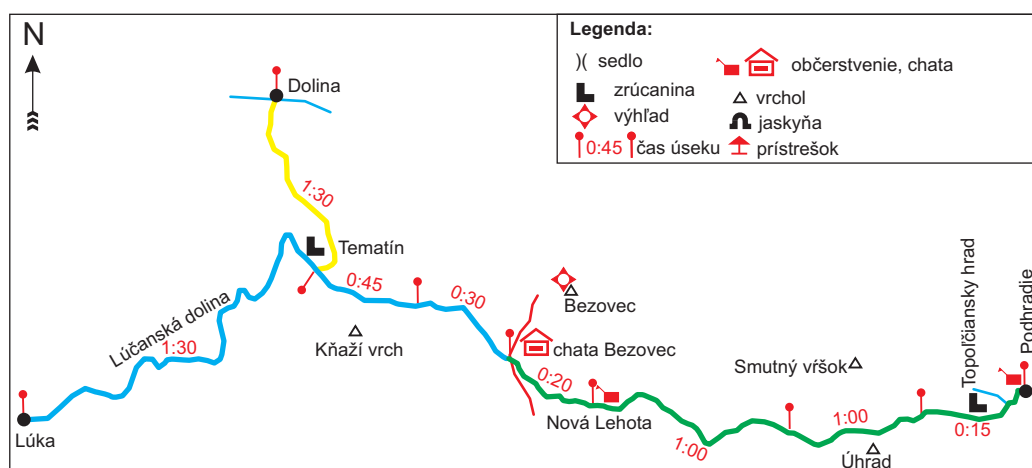
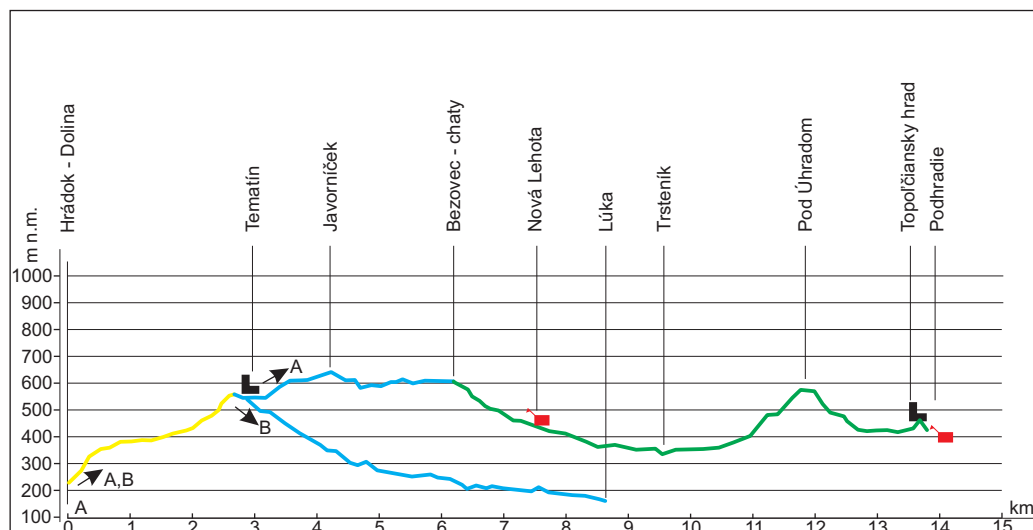
Parametre trasy:

A Prevýšenie: 700m
Dĺžka trasy: 14 km
Čas bez prestávok: 5:20 hod.

B Prevýšenie: 400 m
Dĺžka trasy: 8,5 km
Čas bez prestávok: 3:00 hod.

Zdroj: Turistická mapa VKÚ
č. 130, Považský Inovec

Dátum: 19.4.2008



Pred nástupom na trasy sa najskôr zastavíme na zaujímavej lokalite, Národnej kultúrnej pamiatke:

Ducové - Kostolec. Toto miesto je tvorené plochou na ostrožnom výbežku. Konfigurácia terénu je mimoriadne výhodná pre vybudovanie opevneného obydlija. Tento fakt si ľudia všimli už pred tisícročiami, od doby kamennej (pred 24.000 rokmi). Postupne sa tu vystriedalo niekoľko kultúr, cez doby bronzové, železné, dobu rímsku až po dobu Veľkej Moravy. Kľúčovú úlohu zohral Kostolec vo veľkomoravskom období (9.storočie - začiatok 10. storočia) Vzniklo tu opevnené včasofeudálne veľmožské sídlo - dvorec s obytnou zástavbou a vlastníckym kostolom s malým pohrebiskom príslušníkov vládnucej vrstvy. Išlo o mocensko-správne stredisko, na ktoré sa viazali poľnohospodárske a remeselné osady v okolí. Kostolec sa zaraďuje medzi najvýznamnejšie nateraz známe pamätníky veľkomoravskej kultúry na Slovensku. Bol jedným z posledných miest, kde sa udržala veľkomoravská šľachta po nástupe maďarských kmeňov k moci v oblasti dnešného Slovenska. Po zániku hradiska v 10. storočí tu bol vybudovaný cintorín, ktorý bol funkčný až do 19. storočia. V 15. storočí si tu husitskí bratrci vybudovali vojenský tábor. Dnes sú tu čiastočne zrekonštruované drevené opevnenia - palisády a kamenné základy budov.

Trasa A: Začíname strmým výstupom po žltej smerom k zrúcanine hradu Tematín. Tesne pred hradom prichádzame k modrej. Potom doprava k zrúcanine. Od hradu sa vrátíme po modrej späť a pokračujeme po nej až do lokality Bezovec. Odtiaľ po zelenej cez obec Nová Lehota až po zrúcaniny topolčianskeho hradu. Odtiaľ po zelenej po pár metroch prichádzame do cieľa, obce Podhradie.

Trasa B: Začiatok zhodný s trasou A. Od Tematínu zostup po modrej cez lúčanskú dolinu do obce Lúka.

Tematín - hrad vznikol pravdepodobne ako mnoho ďalších po mongolskom vpáde v roku 1242, kedy sa zistilo, že iba kamenné hrady obstáli voči nájazdníkom (Nitra, Bratislava, Komárno a Filakovo) a preto sa začali vo veľkom stavať kamenné hrady. Dovtedy bola väčšina hradov hlavne z dreveným opevnením. Prvýkrát sa spomína v roku 1270, kedy ho chcel dobyť uhorský kráľ Béla IV, hrad odolal. Názov hradu pochádza pravdepodobne zo slov "temä", označujúceho temeno, a staroslovanského slova pre ohradené miesta "týn". Hrad už od svojho vzniku plnil signalizačnú a strážnu funkciu a chránil aj dôležitý brod cez Váh, spomínaný listine z roku 1453. Hrad fungoval celý stredovek až do januára

1710, kedy po potlačení povstania Fr. II. Rákocziho bol hrad, ktorý patril hlavnému z Rákocziho veliteľov, cisárskymi vojskami zničený.

Nová Lehota - Prvá písomná zmienka pochádza z listiny Ľudovíta I. z roku 1348 v súvislosti príslušnosti obce k panstvu Tematín. Kotlinou Novej Lehoty viedla v období Veľkej Moravy pravdepodobne dôležitá komunikácia spájajúca oblasť Nitry s významnými slovanskými strediskami na dolnom povodí Váhu.

Hrad Topolčany - má nezameniteľnú siluetu hlavnej veže. Prvýkrát sa písomne spomína v roku 1235 ako kráľovský majetok. Od 13. storočia mu patrilo 26 obcí. V 15. storočí ho dobyli husitské vojská, ktoré tu kempovali celé 4 roky. Po potlačení Rákocziho povstania začiatkom 18. storočia ho postihol podobný osud ako Tematín. V polovici 18. storočia bol hrad opravený, ale po presťahovaní správy panstva do Tovarníka (pri dnešnej meste Topolčany) hrad začal postupne chátrať. Koncom 19. storočia bola dostavaná hlavná veža a konzervovaná časť opevnenia. Pod obcou je obec s názvom Podhradie. Pôvodný názov obce bol Hrnovce (Hornouc), dnešný názov získala keď sa po výstavbe hradu premenila na služobnícku obec hradu.





Akcia: Klenovský Vepor Lokalita: Veporské vrchy

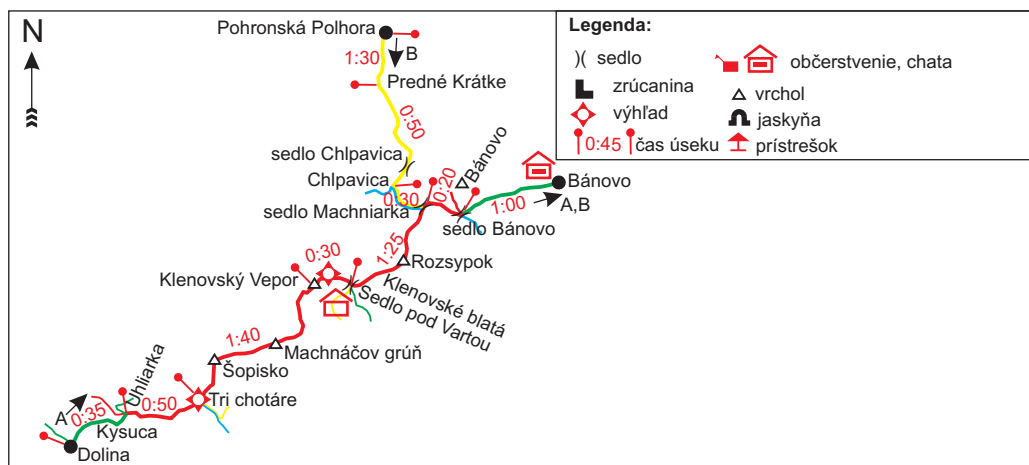
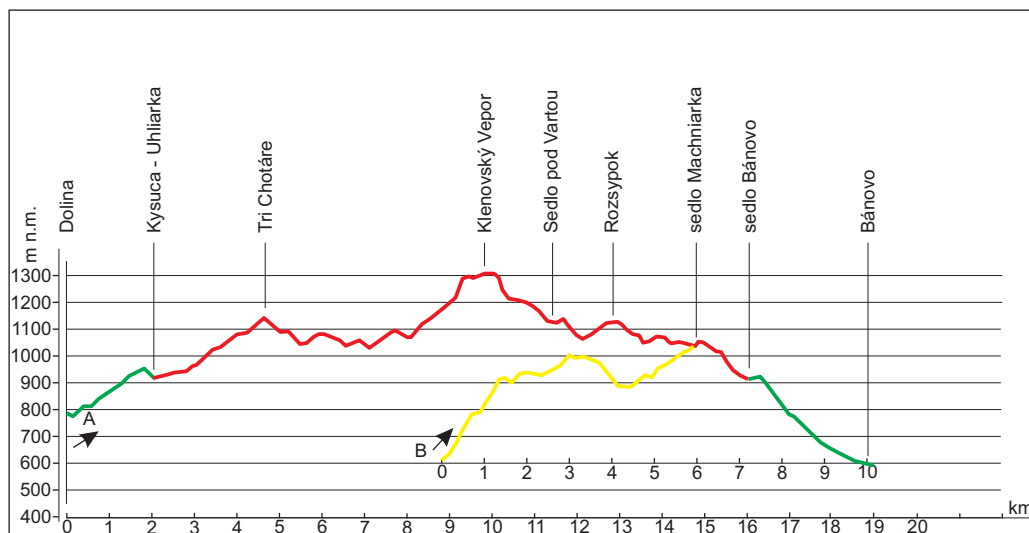
Parametre trasy:

A Prevýšenie: 768m
Dĺžka trasy: 19 km
Čas bez prestávok: 6:20 hod.

B Prevýšenie: 471 m
Dĺžka trasy: 10 km
Čas bez prestávok: 4:10 hod.

Zdroj: Turistická mapa VKÚ
č. 134, Veporské vrchy

Dátum: 10.05.2008



Trasa A: Sihla – Dolina 785m Z - Kysuca-Uhliarka 925m ZČ – Tri chotáre - 1141m Č – Machnáčov grúň 1096m Č – Klenovský Vepor 1338,2m Č – Sedlo pod Vartou 1118m Č (5min.- útulňa+prameň) - Klenovské Blatá – Sedlo Machniarka 1041m Č – sedlo Bánovo 918m ČZ – Bánovo 570m Z

Trasa B: Pohronská Polhora 618m Ž – Predné Krátke 930m Ž – Chlpavica 930m ŽM - Sedlo Machniarka 1041m Č – sedlo Bánovo 918m ČZ – Bánovo 570m Z

Veporské Vrchy – Veporské vrchy sú plošne nevelké územie s veľmi pestrým reliéfom. Južná časť je rovinatejšia, smerom k severu sa nadmorská výška zvyšuje. Dominantou kraja je pohorie Pllana, najvyššie vyhasnuté sopečné pohorie v strednej Európe. Najvyššími vrcholmi sú Poľana (1458 m), Klenovský Vepor (1338 m), Lubietovský Vepor (1277 m), Hrb (1255 m), Ponická Bukovina (1294 m), Brusniansky grúň (1271 m) a Tlstý javor (1068 m). Porast je tvorený zmiešanými lesmi, v nižších polohách prevládajú listnaté stromy – dub, buk, lipa, javor a vo vyšších nadmorských výškach je prevaha smrekových a jedľových porastov. Na svahoch Veporských vrchov pramenia početné riečky a potoky, ktoré tvoria prítoky najväčšieho vodného toku rieky Hron. K najvýznamnejším prítokom patrí Slatina, Hučava, Kamenistý potok a Brusnianka. Veporské vrchy radíme podnebné medzi chladné oblasti s priemernými teplotami v zimnom období -3 -6C, v letných mesiacoch 14 – 16oC, počet dní so snehovou pokrývkou je 120 – 160 a počet letných dní 10 – 30. Miesta s nižšou nadmorskou výškou sú o niečo teplejšie.

Tri chotáre – Nevýrazný vrch v hlavnom hrebeni Veporských vrchov s čiastočným výhľadom. Križovatka tur. trás.

Klenovský Vepor – zaujímavý najmä z pohľadu jedinečných krajinných scenérií v jeho okolí, ktorým

dominujú hlboké lesy, často so zaujímavou flórou a faunou. Vrcholová časť hory je na rozlohe takmer 155 hektárov národnou prírodnou rezerváciou, ktorá chráni zachované, pôvodné zmiešané karpatské lesy. Okrem toho sú skalné formácie na okrajoch vrcholovej plošiny hniezdiskom dravých vtákov, problémom nie je stretnúť ani veľké šelmy našich lesov. Výhľad z vrcholu je najmä na sever a západ obmedzený, lepší smerom na juh a juhovýchod, kde sa ukladajú ako na plastickej mape jednotlivé hrebene a vrchy Veporských a Stolických vrchov. Kedysi stávala na vrchole aj pekná drevená plastika Juraja Jánošíka.

Sedlo pod Vartou – Blízke chotárne názvy Stráž, či Varta dokladujú strážne miesto, odkiaľ bolo varované Horehronie pred tureckými vpádmi. Pod zalesneným sedlom sa nachádza turistická útulňa Varta s prameňom.

Klenovské Blatá –. Prírodná rezervácia. Chránený celok o výmere 43,600 m2 vyhlásený v roku 1981. Ochrana zriedkavého komplexu biotopov mokradnej flóry a fauny

Pohronská Polhora – histórie obce siahajú do roku 1786, kedy z jedenástich osád Hornej Oravy prichádzajú na územie terajšej obce prví osadníci zaoberajúci sa najmä chovom oviec, drevorubačstvom a povozníctvom. Dôvodom jej založenia boli časté prepady zbojníckych skupín, ktoré napádali obchodníkov a cestujúcich prechádzajúcich cez sedlo Zbojská. V obci žije dnes 1718 obyvateľov a chotár sa rozprestiera na ploche 3 773 ha. Najnižšie položeným bodom je dolina Liesková (600 m.n.m.) a najvyšším miestom je vo výške 1441 m vrchol Fabovej hole, ktorý je i najvyšším vrcholom mikroregiónu Muránska planina. Obec žije bohatým kultúrnym a spoločenským životom. Je tu kultúrne stredisko a turistická ubytovňa, v budove obecného úradu je

zriadená historická expozícia života a tradícií obyvateľov obce. Dominantou terajšej obce je klasicistický kostol sv. Michala so zvonnicou. Je známy svojou unikátnou výzdobou z jesenných plodov a obrazov z prírodných materiálov, ktorá sa každoročne realizuje koncom septembra počas Michalských hodov. Zaujímavosťou je starý pohorský cintorín, v ktorom sa vyskytuje viac ako 100 liatinových krížov a je zapísaný v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok na Slovensku.

Sedlo Bánovo – je lúčne sedlo v hlavnom hrebeni Veporských vrchov, v podcelku Balocké vrchy, medzi vrchmi Bánová (1 077,6 m n. m.) a Kostolný vrch (1 057,5 m n. m.). Sedlo je križovatkou turistických chodníkov: červeno-značková Rudná magistrála vedie zo sedla Zbojská na Klenovský Vepor (1 338,2 m n. m.), zeleno-značková trasa do osady Bánovo a modro-značková trasa do Tisovca.

Bánovo – osada a železničná zastávka na trati Brezno-Tisovec. Prímestská rekreačná oblasť Tisovca s lyžiarskymi vlekmí, zjazdovkami. V okolí podnikové a súkromné chaty. Východisko turistickej trasy do sedla Bánovo.

Zubačka – Trať Pohronská Polhora - Tisovec bola odovzdaná do prevádzky 30. novembra 1896. V júli 1896 bola daná do užívania úzkorozchodná ozubnicová trať z Tatranskej Štrby na Štrbské Pleso. Trať z Tisovca do Pohronskej Polhory je dlhá 16 kilometrov, má prevýšenie 51 promile a prvé vlaky na nej jazdili už v spomínaných rokoch 19. storočia. Ozubnicový systém, ktorý sa nachádza na jej časti, už v takejto podobe nikde inde nie je. Parným lokomotívam pomáhal na trati ešte v 60. rokoch uplynulého storočia, keď tadiaľto prevážali rudu do železiarne v Podbrezovej. Uplynulé desaťročia však znamenali postupný úpadok a následne i zrušenie trate. V súčasnosti sa znovubnovila pravidelná prevádzka najmä pre turistov.



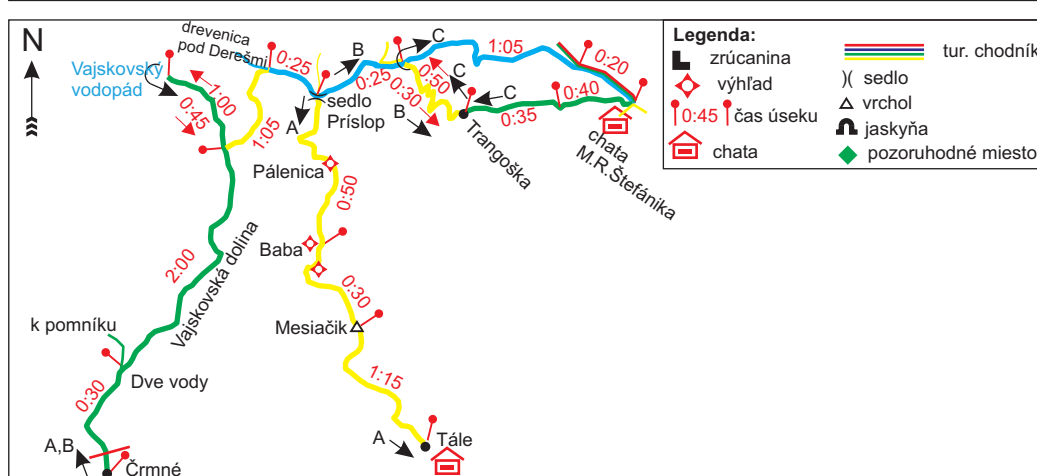
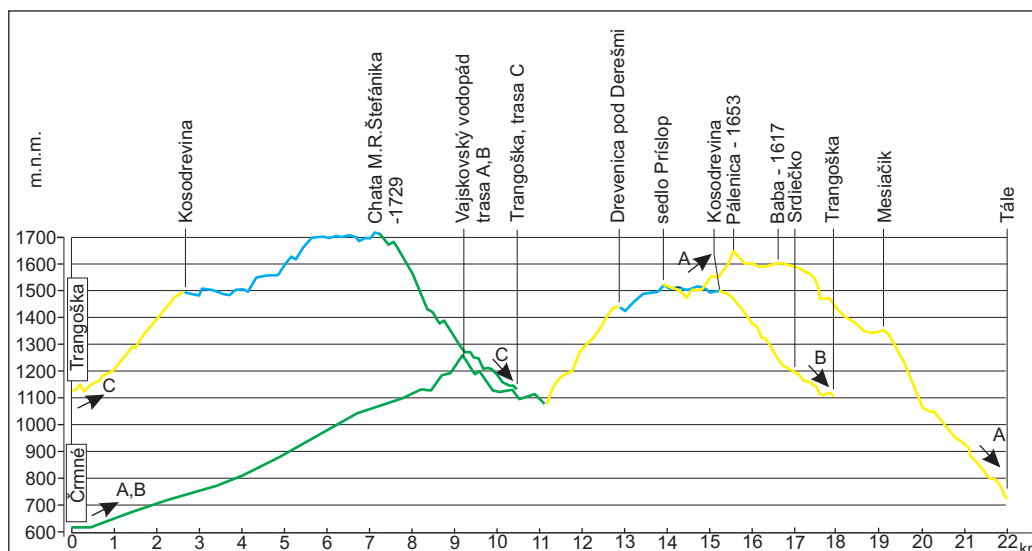
Akcia: Vajskovská dolina Lokalita: Nízke Tatry

Parametre trasy:

- A** Prevýšenie: 1100 m
Dĺžka trasy: 21,5 km
Čas bez prestávok: 8:20 hod.
- B** Prevýšenie: 1000 m
Dĺžka trasy: 18 km
Čas bez prestávok: 6:50 hod.
- C** Prevýšenie: 600 m
Dĺžka trasy: 10,5 km
Čas bez prestávok: 3:30 hod.

Zdroj: Turistická mapa VKÚ
č. 120, Malá Fatra

Dátum: 31.05.2008



Nízke Tatry majú prevažne hôlnatý, obľúbený charakter povrchu, iba v centrálnej, najvyššej časti je povrch pohoria bralnatý. Na svedomí to má jednak vytvorenie lokálnych ľadovcov v najvyšších častiach pohoria počas posledného zaľadnenia (najmä skupina Ďumbiera, Chopku a Kráľovej hole), ale aj neskoršia mrazová modelácia povrchu. Všetky tieto charakteristiky sa však vzťahujú v Nízkych Tatrách len na severne orientované doliny hlavného hrebeňa s dvomi výnimkami - južne orientovanou Vajskovskou a Lomnistou dolinou a očný hrebeň Skalky, ktorý ich oddeľuje.

Vytvorenie lokálnych horských ľadovcov v týchto dvoch dolinách dalo tejto oblasti divoký, skalnatý ráz, ktorý možno na slovenské pomery prirovnať k dolinám v Západných Tatrách. V ich záveroch sa nachádzajú mohutné kotly, doliny majú skalnatý, stupňovito členený ráz a toky, ktoré nimi tečú, vytvorili aj atraktívne kaskádovité vodopády. Obe ústia na hlavný hrebeň v oblasti známych vrchov Chabeneč (1 955 m) a Kotlíská (1 937 m).

Vajskovská dolina je považovaná v kruhoch milovníkov Nízkych Tatier za najkrajšiu v pohorí. Hoci východiskom do nej je známe stredisko Krpáčovo, je mimo pozornosti masovej návštevnosti. Dĺžka hlavnej doliny je vyše 10 km, preteká ňou Vajskovský potok. Na tom sa vytvorilo niekoľko zaujímavých vodopádov, často pospájaných do pôsobivých kaskád. Najmä horný úsek doliny od horárne Pálenice je v tomto smere mimoriadne atraktívny - na turistickú značku možno obdivovať najmä Dolný vodopád, ktorý spadá cez žulový prah v troch výrazných stupňoch v celkovej výške 16 metrov. Vyššie, mimo značenej cesty je aj

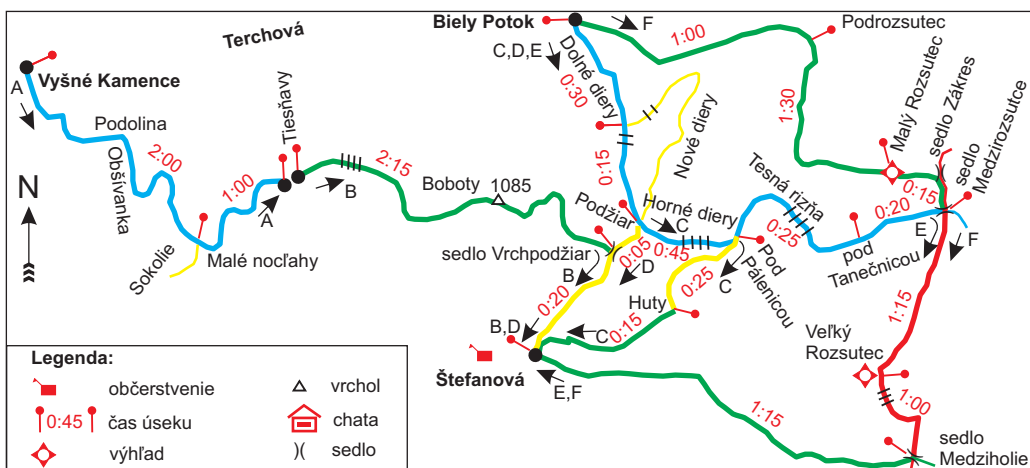
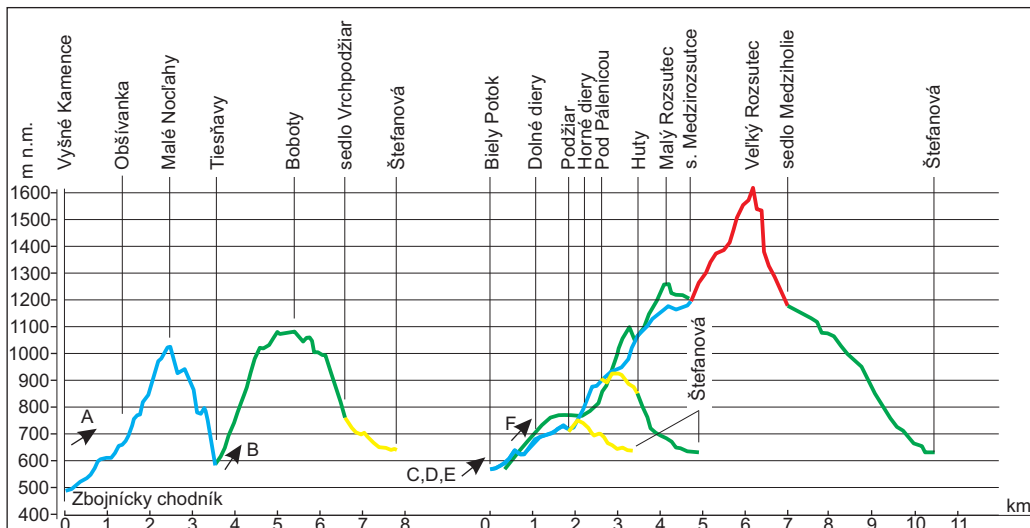
Horný vodopád, ktorý tvorí takmer 50 m vysoká kaskáda. Záverečný kotol doliny má veľhorský ráz a vytvára mimoriadne pôsobivý dojem. Práve v týchto miestach, vrchných partiách Vajskovskej a Lomnistej doliny a oblasti vrcholu Skalka, boli koncom 60-tych rokov 20. storočia vysadené kamzíky, ktorým sa tu dobre darí a dnes ich tu možno bežne vidieť. Zaujímavosťou je aj rezervácia limby, ktorú umelo vysadili na východných svahoch doliny, v masíve vrchu Pálenica (1 654 m). Napokon, dolina má aj svoj historický rozmer - po potlačení SNP sa tu ukrývalo množstvo partizánov, čo dodnes dokladujú viaceré pamätníky. V bočnej dolinke - Kulichovej, ktorá vybieha z hlavnej doliny pod masív Žiarskej hole, je zasa pamätník jednej z najväčších lavínových tragédií na Slovensku - v roku 1956 tu zahynulo pod snehom 16 lesných robotníkov. Okrem toho sú tu dodnes pamiatky na kedysi čulú banskú činnosť - ťažbu antimonitu. Napokon, nádherné scenérie ponúka aj spomínaná južná hrebeňová rászoča Skalky. Je vôbec najmohutnejšia v Nízkych Tatrách, Skalka je s 1 980 m výšky najvyšším vrchom v pohorí mimo hlavného hrebeňa a celkovo piata najvyššia v Nízkych Tatrách. Hrebeň, spadajúci na Žiarsku hoľu (1 840 m) a neskôr na Žiar (1 408 m), obohacujú vysokohorské scenérie o zaujímavé skalné útvary, z ktorých najznámejšie sú Bosorky medzi Žiarom a Žiarskou hoľou.

Prístup Turistika v oblasti Vajskovskej doliny patrí k tomu najkrajšiemu, ale aj najnáročnejšiemu, čo možno v Nízkych Tatrách absolvovať. Na hrebeň Žiarska hoľa - Skalka sa vzťahuje sezónny uzáver, oficiálne

je kvôli ochrane kamzíkov prístupný len od 1. júla do 15. októbra.

Východiskom trasy A aj B je turistické stredisko Krpáčovo, konkrétne horárne Črnné (650 m). Tu sa začína zelená značka, ktorá vedie po pevnej ceste hore dolinou. Z miesta zvaného dve vody (710 m, 30 min) vedie dolava odbočka do Kulichovej doliny k pamätníku lesných robotníkov, ktorých tu zasypala lavína (s návratom 1 h). Hlavná značka stúpa atraktívnym údolím s občasnými kaskádami a čoraz viac otvorenou scenériou. Pri horárni Pálenice (1 100 m, 2 h) opúšťa pevnú cestu a prudšie vystupuje k vodopádom (1 240 m, 2:45 h). Po dosiahnutí Vajskovského vodopádu sa vrátíme po tej istej ceste k horárni Pálenica, odkiaľ pokračujeme ďalej po žltej značke k Búde, odkiaľ pokračujeme modrou značkou do sedla Príslop (1 558 m). Tu začína skupina A výstup po žltej značke na Pálenicu (1 654 m) najvyšší bod našej túry, a skupina B pokračuje ďalej po modrej na Kosodrevinu a na chatu generála Štefánika, odtiaľ po zelenej na Trangošku, kde skupina B končí. Trasa A vedie z Pálenice hrebeňom cez ďalšie vrcholy Baba (1 618 m), Mesiačik (1 362 m) až do horského strediska Tále, kde trasa A končí.

Trasa C vychádza z Trangošky po žltej značke cez Srdiečko, potom strmým výstupom pod lyžiarskym vlekom na Kosodrevinu, kde pokračujeme modrou značkou až na chatu generála Štefánika a ďalej po zelenej okolo Jaskyne mŕtvych netopierov na Trangošku.

**Akcia: Vrátna dolina****Lokalita: Malá Fatra****Parametre úsekov:**

- A** Prevýšenie: 550 m
Dĺžka trasy: 3,5 km
Čas bez prestávok: 3:00 hod.
- B** Prevýšenie: 500 m
Dĺžka trasy: 4,5 km
Čas bez prestávok: 2:35 hod.
- C** Prevýšenie: 400 m
Dĺžka trasy: 5 km
Čas bez prestávok: 2:10 hod.
- D** Prevýšenie: 260 m
Dĺžka trasy: 3,5 km
Čas bez prestávok: 1:10 hod.
- E** Prevýšenie: 1100 m
Dĺžka trasy: 10,5 km
Čas bez prestávok: 5:45 hod.
- F** Prevýšenie: 1200 m
Dĺžka trasy: 10,2 km
Čas bez prestávok: 6:00 hod.

Zdroj: Turistická mapa VKÚ
č. 110, Malá Fatra - Vrátna

Dátum: 21.06.2008



Na tejto akcii je možné zostaviť si trasu podľa vlastného výberu z jedného alebo niekoľkých úsekov.

Vhodné kombinácie:

- A+B:** Dlhodobý uzatvorený chodník, perla Vrátnej, Zbojnický chodník a málo navštevovaný hrebeň Boboty s perfektnými výhľadmi.
- A+C:** Zbojnický chodník a dve najznámejšie tiesňavy vo Vrátnej. Návrat pod Poludňové skaly.
- A+D:** Zbojnický chodník a Dolné diery. Menej náročný variant predošlej kombinácie.

Sólo trasy:

- E:** Dolné a Horné diery, Tesná rizňa, Veľký Rozsutec. Klasická túra s tiesňavami, vodopádmi a vrcholom.
- F:** Oba Rozsutce jedným ťahom.
- C:** Dolné a Horné diery. Pohodovka.
- D:** Dolné diery - najmenej náročná túra.

Pohyb autobusu: Vyšné Kamence - nástup na Zbojnický chodník, presun do Bieleného Potoka. Nástup na sólo trasy Diery a Rozsutce. Autobus sa presunie na parkovisko Tiesňavy. Tam počká na skupinu zo Zbojnického chodníka, ktorá sa presunie do Bieleného Potoka a bude pokračovať trasami v Dierach. Potom sa autobus presunie do Štefanovej, kde je koniec všetkých trás.

Popis jednotlivých úsekov**A - Zbojnický chodník**

Túru začneme vo Vyšných Kamencoch, kde začína modrá značka nazývaná "Zbojnický chodník". Časť chodníka (z obce po Malé nocláhy) bola dlhú dobu zatvorená, obnovený bol iba nedávno. Trasa vedie dolinou Obšivanka. V doline Obšivanka je klimatická inverzia, v dôsledku čoho je vysokohorská flóra v neobvykle nízkej nadmorskej výške. Je tu najnižší výskyt kosodreviny v Malej Fatre. Potom strmo pomedzi skaly, exponovaným terénom na hrebeň Sokolia do malého trávnatého sedla s názvom Malé nocláhy.

Odtiaľ prudko dolu do Tiesňav. Tu sú kolmé skalné vápencové steny tvoria pôsobivú scenériu. Niektoré skalné útvary sú pomenované podľa tvaru, ktoré pripomínajú (Ťava, Krokodíl, Mních, Jánošíková posteľ, Organy). Zídeme až k asfaltke na parkovisko.

B - Boboty

Tento úsek naväzuje na úsek "A", pokračovaním po zelenej na Boboty. Nástup z Tiesňav veľmi strmo pomedzi skalné útvary. Boboty sú vrch a ostrý hrebeň od Tiesňav po Vrchpodžiar, uzatvárajúci Vrátnu zo severu. Z hrebeňa dobré výhľady na celý hrebeň okolo Vrátnej.

C - Dolné a Horné diery

Začiatok je lokalite Biely Potok. Po modrej tiesňavou Dolné diery. Na križovatke so žltou v lokalite Podžiar stále po modrej do Horných diery. To je tiesňava potoka medzi Veľkým a Malým Rozsutcom. Má bohatú skalnú výzdobu. Sprístupnená rebrikmi a lávkami. Mnoho vodopádov. Po veľkých dažďoch je tiesňava nepriechodná. Na odbočke so žltou, Pod Pálenicou doprava o žltej po Huty. Odtiaľ po zelenej do Štefanovej.

D - Dolné diery

Začiatok je lokalite Biely Potok. Po modrej tiesňavou Dolné diery. Na križovatke so žltou v lokalite Podžiar po žltej do sedla Vrchpodžiar. Stále po žltej do Štefanovej.

E - Dolné, Horné diery, Veľký Rozsutec

Začiatok je lokalite Biely Potok. Po modrej tiesňavou Dolné diery. Na križovatke so žltou v lokalite Podžiar stále po modrej do Horných diery. To je tiesňava potoka medzi Veľkým a Malým Rozsutcom. Má bohatú skalnú výzdobu. Sprístupnená rebrikmi a lávkami. Mnoho vodopádov. Po veľkých dažďoch je tiesňava nepriechodná. Za Hornými dierami je ďalšia, úzka, strmá tiesňava, Tesná rizňa. Niekoľko vodopádov.

Po stiesnených priestoroch prichádzame na široké horské sedlo Medzirozsutce. V sedle vpravo po červenej prudkým stúpaním na Veľký Rozsutec. Odtiaľ prudko dolu do sedla Medzihoľie. Odtiaľ vpravo po zelenej do Štefanovej. tiesňavou Dolné diery. Na križovatke so žltou v lokalite Podžiar stále po modrej do Horných diery. To je tiesňava potoka medzi Veľkým a Malým Rozsutcom. Má bohatú skalnú výzdobu. Sprístupnená rebrikmi a lávkami. Mnoho vodopádov. Po veľkých dažďoch je tiesňava nepriechodná. Za Hornými dierami je ďalšia, úzka, strmá tiesňava, Tesná rizňa. Niekoľko vodopádov. Po stiesnených priestoroch prichádzame na široké horské sedlo Medzirozsutce. V sedle vpravo po červenej prudkým stúpaním na Veľký Rozsutec. Odtiaľ prudko dolu do sedla Medzihoľie. Odtiaľ vpravo po zelenej do Štefanovej.

F - Malý a Veľký Rozsutec

Z Bieleného Potoka po zelenej cez osadu Podrozsutec na Malý Rozsutec. Ďalej po zelenej do sedla Medzirozsutce. Odtiaľ po hrebeni červenu na Veľký Rozsutec. Po zostupe do sedla Medzihoľie vpravo po zelenej do Štefanovej.

Štefanová - osada Terchovej vzdialená od obce 6 km. Nachádza sa v závere Novej doliny, pod úpätím Veľkého Rozsutca. V roku 1848 prudký prívod vody od Rozsutca prakticky zničil celú obec. Zahynulo 14 obyvateľov.

Terchová - typická kopaničiarska obec na styku Malej Fatry a Kysuckej vrchoviny. V minulosti mala vyše 120 osád. Prvýkrát sa spomína v roku 1580. Obyvateľstvo sa zaoberalo chovom oviec, pracovalo v lesoch a kameňolomoch. V závere 2. svetovej vojny bola obec vypálená. Znovuobnovená bola v rokoch 1947-50. V osade U Jánošov sa v roku 1688 narodil populárny zbojník Juraj Jánošík.

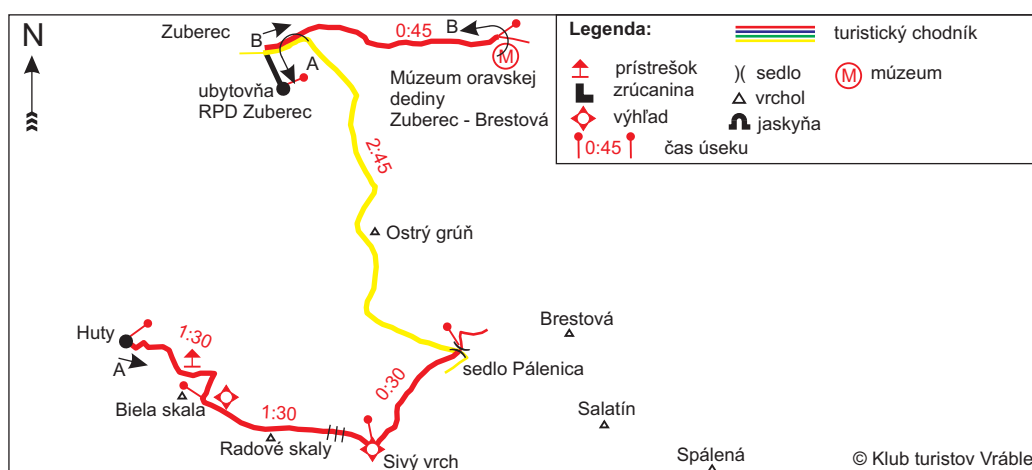
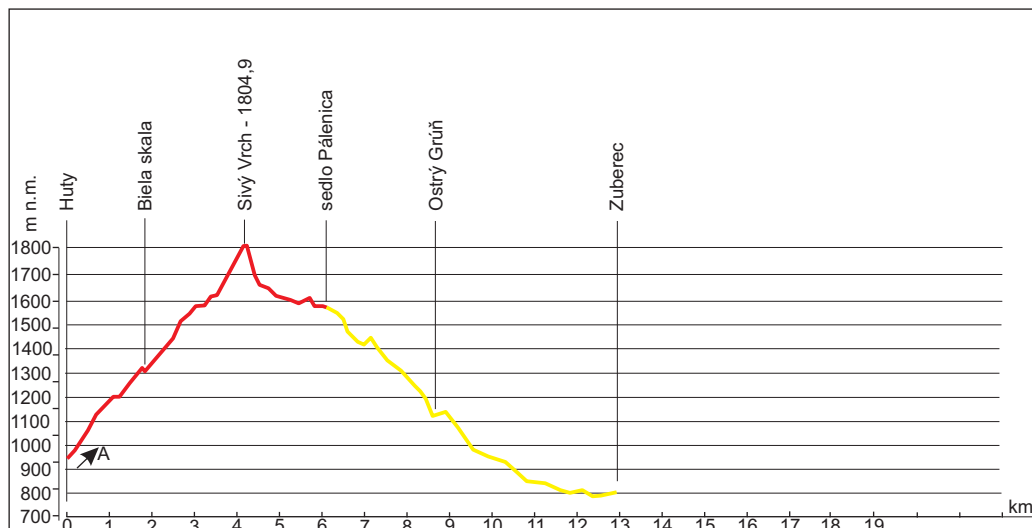
**Akcia: Roháče****1. deň - Sivý vrch**

Trasa A Prevýšenie: 780 m
Dĺžka trasy: 13 km
Čas bez prestávok: 6:15 hod.

Trasa B Prevýšenie: 90 m
Dĺžka trasy: 8 km
Čas bez prestávok: 1:30 hod.

Zdroj: Turistická mapa VKÚ
č. 112, Západné Tatry

Dátum: 11.07.2008



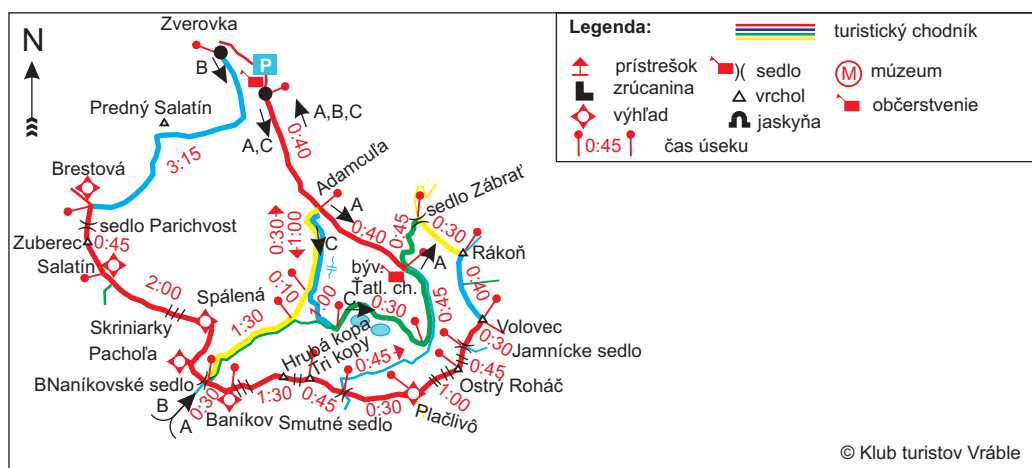
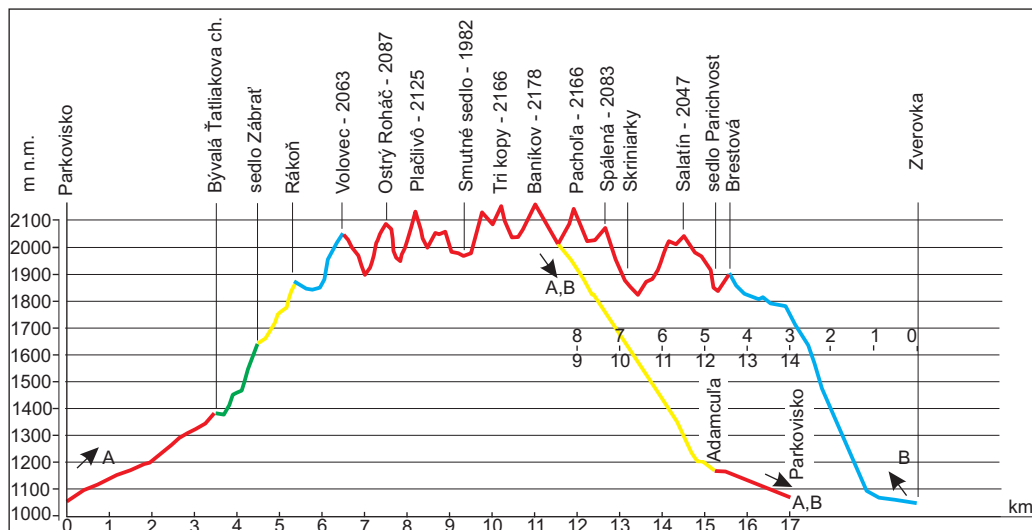
Trasa A: Horáreň pod Bielou skalou – Radové skaly – Sivý vrch – sedlo Pálenica – Zuberec

Východiskom na vrchol Sivého vrchu je horáreň pod Bielou skalou (950 m), ktorá sa nachádza v cestnom priesmyku, nad horskou obcou Hutý v Chočských vrchoch. Na červenú hrebeňovú turistickú značku nastupujeme pri informačných tabuliach TANAP-u. Po strmom, pomerne dlhom výstupe lesom prichádzame na prvý vrchol hlavného hrebeňa pohoria od západu. Je to Biela skala (1316 m) - povestami opradený vrch. V bralách skrýva jaskynné priestory nazývané Baňaryho štôlna, v ktorých sú vraj ukryté Jánošíkove poklady. Hrebeňová vápencovo-dolomitová skala je 2 km dlhá s bohatou a vzácnou kvetenou. Môžete tu vidieť napríklad horec Clusiov, plesniviec alpský, prvosenku holú, astru alpínsku, poniklec biely a množstvo ďalších kvetín, ktoré budeme nachádzať aj ďalej na vápencovom podklade. Druhým vrcholom sú Radové skaly (1556 m). Je to skalný rad veží z dolomitu. Celé územie až po vrchol Sivého vrchu tvorí skalné mesto. V jeho útrobach je niekoľko puklinových priepastí, ktoré dosahujú maximálnu hĺbku 88 a 93 metrov. Tri menšie sú aj priamo pri chodníku. Najexponovanejšie miesta turistickej trasy v skalnom meste zabezpečujú dve reťaze. Predcou

skalné mesto je priam fascinujúci a myslím, že v každom turistovi zanechá nezabudnuteľné pocity. Prichádzame na Sivý vrch (1804 m). Je najvyšším bodom krasového územia, ktoré je prechodom medzi žulou (Tatry) a vápencom (Chočské vrchy) - zároveň najvyšším bodom našej trasy. Masív vrchu poskytuje krásny kruhový rozhľad na krajinu Liptova (juh), Oravy (sever) a časti Západných Tatier (východ). Za priaznivých podmienok vidieť Malú Fatru - Rozsutce (západ), Veľkú Fatru (juhozápad), Babiú horu + Polsko + priehradu Orava (sever) a na juhu Nízke Tatry i vodnú nádrž Liptovská Mara. Na juhozápade pod nami vidíme hlbokú a divokú Suchú dolinu. Je najzápadnejšou dolinou Tatier s jaskyňami a vodopádmi. Na juhu je kosodrevinou zarastený vrch Ostrô, ktorým vedie zelená značka. V túre pokračujeme červenou značkou trochu prudším zostupom do sedla Pálenica (1570 m) a potom po žltej (na starších mapách ešte nie je vyznačená) do Zuberca, kde sme ubytovaní.

Trasa B: Zuberec – Brestová (Múzeum oravskej dediny) – Zuberec

Základný kameň múzea oravskej dediny bol položený 24.9.1967, v roku 1975 bolo sprístupnené verejnosti. Pôvodne na mieste dnešného múzea nestál žiaden dom. Väčšina objektov bola odkúpená od pôvodných majiteľov, rozobraná, prevezená a nanovo poskladaná v múzeu. Ďalšie domy boli vybudované ako kópie pôvodných stavieb. V múzeu sú objekty z celého regiónu Oravy. Areál je rozčlenený na niekoľko častí: Dolnooravský rínek, Zamagurská ulica, Goralské lazy, Kostol s cintorínom a Mlynisko. Každá časť sústreďuje charakteristické typy stavieb ľudovej architektúry regiónu. Tak ako v skutočnej dedine sú tu obytné a hospodárske stavby (domy, usadlosti, komory, senníky, salaš ai.), remeselnícke objekty (kováčska vyhňa, hrnčiarska pec) i technické stavby (mlyn, valcha, mangel, olejáraň). Areálom preteká horský potok Studená, z ktorého je napojený vodný náhon pre mlyn a valchu. Múzeu dominuje drevený kostol sv. Alžbety zo Zábreže z 15. storočia. Bohatá etnografická expozícia, chov domácich zvierat i pestovanie technických a úžitkových plodín približujú návštevníkom život na Orave v minulosti.



© Klub turistov Vráble

Trasa A: Parkovisko - Adamcuľa - Ťatliaková chata - Rákoň - Roháče - Baníkovské sedlo - Adamcuľa - Parkovisko

Túru začíname na červenej značke od parkoviska prejdeme popri Adamcule na Ťatliakovú chatu, táto cesta je nenáročná, po asfalte. Od Ťatliakovej chaty (1370m) strmým ale pohodlným chodníkom po zelenej značke, spočiatku starším lesným porastom, neskôr pásmom kosodreviny a vyššie už len trávnatým porastom do sedla Zábrat' (1656m). Ďalej doprava a po širokom chodníku na vrchol Rákoňa (1879m). Z vrcholu Rákoňa pokračujeme modrou značkou najprv mierne dolu do sedla pod Volovcom, zo sedla strmo na vrchol Volovca (2063m). Z vrcholu Volovca červeno a modro značeným chodníkom strmo dolu do Jamníckeho sedla (1908m). Z Jamníckeho sedla po červenej značke z počiatku miernym stúpaním, ktoré sa v skalnom teréne zvyšuje. Ďalej tesne popri hrebeni strmo vystupujeme chodníkom, ktorý je miestami sutinovitý. Pri prechode po skalnatých stupoch, štrbinách a pri obchádzaní neschodných balvanov si musíme pomáhať rukami. Tesne pod vrcholom je hrebeň ostrý a exponovaný. Táto časť je zabezpečená reťazami. Ďalej ešte niekoľko metrov a sme na vrchole Ostrého Roháča (2084m). Výstup je náročný a exponovaný. Z Ostrého Roháča ďalej po hrebeni (v strmom teréne je inštalovaná reťaz.) schádzame až do sedla medzi Ostrým a Plačlivým. Ďalší postup už je v miernejšom teréne až na vrchol Plačlivého (Plačlivé, Plačlivý Roháč, 2126m). Z vrcholu Plačlivého pokračujeme po červenej značke dolu trochu strmým terénom, no neskôr trávnatým, miernym juž. svahom zakončeným krátkym strmým skalnatým úsekom, po ktorom zostúpime do Smutného sedla (1965m). Zo smutného sedla pokračujeme doprava po červenej značke. Na prvú kopy vystupujeme po sutinovitom chodníku miestami trávnatom. Z vrcholu Prvej kopy (2095m) vedie ešte kúsok chodník na neskôr prechádza do vážnejšieho skalného terénu. Pomocou reťazí ktoré sú v najťažších úsekoch nainštalované prekonáme postupne Druhú

(2090m) a Tretiu kopy (2090m). Ďalej pokračujeme výstupom po širšom trávnatom teréne na vrchol Hrubej kopy (2154m). Po južnom úbočí schádzame dolu a širokým hladkým sedlom prechádzame do žľabu pod Baníkovskú ihlu. Ďalej pokračujeme zasa náročnejším skalnatým hrebeňom kde v najťažších úsekoch sú nainštalované reťaze. Tesne pred vrcholom ešte prekonávame asi 3 metre vysoký skalný výšvih a ďalej pokračujeme až dosiahneme vrchol Baníkov (2178m) Z Baníkova zostupujeme v skalnatom teréne miestami prerastenom trávou, až zostúpime do Baníkovského sedla (2040m). V Baníkovskom sedle opúšťame hrebeň a strmými serpentinami zostupujeme po žltej značke do Spálenej doliny. Dolinou pokračujeme v zostupe až kým neprídeme na odbočku ku Roháčskemu vodopádu. Ku vodopádu vedie odbočka cez drevenú lávku, asi 5 min. Vodopád má výšku 18 m. Ďalej zostupujeme lesným chodníkom až k asfaltke a po červenej (po ktorej sme šli ráno), sa vrátíme k autobusu.

Trasa B: Spálený žľab - Skriniarky - Baníkovské sedlo - Adamcuľa - Parkovisko

Túru začíname neďaleko Zverovky (križovatka červenej, modrej a žltej 1050m). Po modrej sa spočiatku miernym a neskôr veľmi strmým výstupom cez Spálený žľab dostaneme na Predný Salatín (1624m) pod ktorým dosiahneme pásmo kosodreviny a po ďalšom, už miernejšom stúpaní bočným hrebeňom s krásnymi výhľadmi, ktoré nás už budú sprevádzať celou cestou, sa dostaneme na vrchol Brestovej (1902,7m). Z Brestovej pokračujeme hlavným hrebeňom Západných Tatier po červenej značke cez sedlo Parichvost (1870m) na Salatín (2047,8m). Zostup z Salatína vymení doteraz schodnú a širokú cestu na preliezku medzi balvanmi, ktorých schodnosť na Skriniarkach je podporená reťazami. Týmto terénom výjdeme až na Spálenú (2083,3m). Ďalej pokračujeme nenáročným

zostupom a strmým výstupom na Pachofu (2167m), ktorá je najvyšším bodom tejto túry. Po zostupe do Baníkovského sedla (2040m) pokračuje skupina B tou istou trasou ako skupina A.

Trasa C: Parkovisko - Adamcuľa - Roháčsky vodopád - Roháčske plesá - Ťatliaková chata - Adamcuľa - Parkovisko

Po červenej turistickej značke sa asfaltovou cestou dostaneme k Adamcule, odkiaľ pôjdeme po náučnom turistickom chodníku (zelená značka). Turistický náučný chodník, ktorý nás vedie je upravený a veľmi pohodlný. Cestou nás budú sprevádzať informačné tabule nainštalované správu TANAP - u. Z nich sa dozvieme veľa zaujímavých informácií o tejto oblasti. Spočiatku naša trasa vedie Spálenou dolinou, až kým neprídeme na odbočku ku Roháčskemu vodopádu. Tu vedie odbočka cez drevenú lávku asi 5 min. Vodopád má výšku asi 18 metrov. Od vodopádu sa vrátíme späť a ďalej stúpame po náučnom chodníku okolo Opálového plesa k Štvrtému plesu (rozloha 1,45ha, max. hĺbka 8,1m a nadmorská výška 1718m), to je najvyšší bod trasy C. Ďalej postupujeme zeleným náučným chodníkom okolo Tretieho plesa (rozloha 0,61ha hĺbka 3,7m a nadmorská výška 1653m) a Druhého plesa (rozloha 0,21ha hĺbka 1,3m a nadmorská výška 1650m). Turistický chodník nás zavedie k Prvému Roháčskemu plesu (2,22ha hĺbka 6,5m 1563m n.m.), kde sa nachádza aj zrub pre potreby Horskej služby. Počas tejto túry sa môžeme kochať pohľadmi na Ostrý Roháč, Plačlivé a Volovec. Pokračujeme až k tzv. Ťatliakovej chate, teraz je tu v letnej prevádzke bufet (doporučujem „čučoriedkový sen“) a záchranná stanica TANAPU s občasnou nepravidelnou záchrannou službou. Dominantou tohto priestoru je Ťatliakovo jazierko (0,28ha 1,2m 1370m n.m.). Pokračujeme po červenej asfaltovou cestou naspäť k Adamcule a k nášmu autobusu.

Akcia: Roháče

2. deň - Roháče

Trasa A Prevýšenie: 1700 m
Dĺžka trasy: 17 km
Čas bez prestávok: 11:35 hod.

Trasa B Prevýšenie: 1400 m
Dĺžka trasy: 14 km
Čas bez prestávok: 8:50 hod.

Trasa C Prevýšenie: 650 m
Dĺžka trasy: 10,5 km
Čas bez prestávok: 5:00 hod.

Zdroj: Turistická mapa VKÚ
č. 112, Západné Tatry

Dátum: 12.07.07.2008



**Akcia: Roháče****3. deň - Chočské vrchy****Trasa A - Choč**

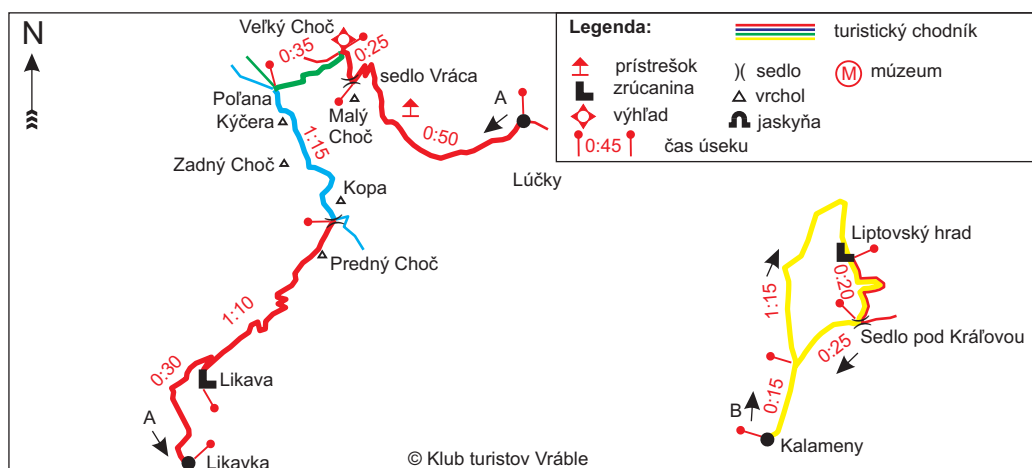
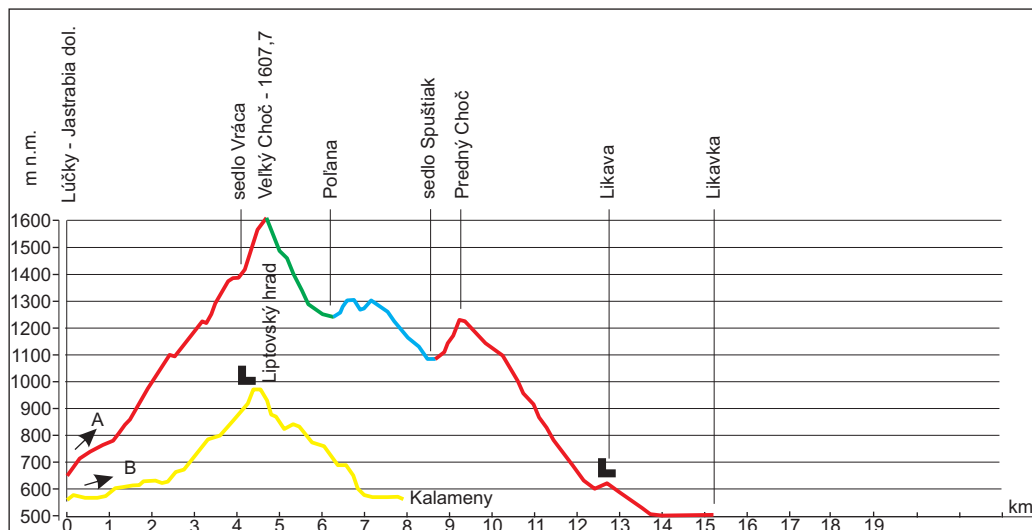
Prevýšenie: 1200 m
Dĺžka trasy: 15 km
Čas bez prestávok: 4:45 hod.

Trasa B - Liptovský hrad

Prevýšenie: 450 m
Dĺžka trasy: 8 km
Čas bez prestávok: 2:30 hod.

Zdroj: Turistická mapa VKÚ
č. 111, Chočské vrchy

Dátum: 13.07.2007



Trasa A: Lúčky – sedlo Vráca – Veľký Choč – Stredná poľana – sedlo Spuštiak – Predný Choč – Likavský hrad – Likava

Trasu A začíname kúsok za Lúčkami pri turistickej odbočke z asfaltovej cesty. Po červenej značke najprv širokou lesnou cestou s malým stúpaním, ktoré sa ale po odbočení z tejto cesty zmení a začneme strmý a dlhý výstup až do sedla Vráca. Je to sedlo medzi Malým a Veľkým Chočom. My budeme postupovať vpravo po červenej značke, ktorá nás už menším stupákom vyvedie až na vrchol Veľkého Choča (1608m). Prekonaním viac ako kilometrovej výšky sa nám odkryje jeden z najkrajších výhľadov do karpatskej krajiny v rámci celého Slovenska. Z Veľkého Choča pri dobrom počasí vidno takmer polovicu Slovenska. Okrem nádherných výhľadov je Veľký Choč ako príkrovová, dolomitmi a vápencami budovaná troška chočského príkrovu vzácny i svojou kvetenou. Na Veľkom i Malom Choči možno nájsť dryádku osemľupienkovú, zvonček maličký, lomikameň sivý, trávicu alpínsku, fialku alpínsku, iskerník alpínsky, veroniku kričkovitú, horec Clusiov, prvosenku holú či poniklec slovenský. Na severozápadnom svahu Veľkého Choča rastie čučoriedka, brusnica, podbelica alpínska i lišajník islandský. Z vrcholovej fauny spomeňme hraboša snežného, ľabuštku vrchovskú či vrchráka červenkastú. Po zelenej turistickej značke zídeme na Strednú poľanu, ktorú tvoria rozsiahle lúčne porasty. Od smerovníka pokračujeme modrou až po sedlo Spuštiak (1095m) a odtiaľ vystúpime na Predný Choč (1249m). Ďalej pokračujeme červenou turistickou značkou až po Likavský hrad. Hrad stojí na strmom vápencovom brale. Je jedným z najmladších liptovských hradov a postavili ho až niekedy v polovici 14. storočia, aby ním doplnili

tamojší obranný hradný systém. Spočiatku bol kráľovským majetkom, ale už roku 1406 ho dal kráľ Žigmund do zálohu Mikulášovi Garovi, uhorskému palatínovi a liptovskému županovi. Roku 1431 sa ho zmocnili husiti a vyše troch rokov ho držali vo svojej moci. Od roku 1435 ho vlastnili Hunyadovci, ktorí rozšírili pôvodné jadro hradu a vybudovali na severozápadom úpätí brala dolný hrad. Po Zápoľských dostal roku 1533 na Likavu od kráľa Ferdinanda donáciu Ľudovít Pekry. Vtedy prestavali v renesančnom štýle horný hrad. Veľké stavebné úpravy sa uskutočnili v priebehu niekoľkých etáp v 17. storočí, keď boli pánmi Likavy Illésházyovci a Thökölyovci. Pri likvidácii Wesselényiho sprisahania roku 1670 dobylo hrad cisárske vojsko a značne ho poškodilo. V hrade vtedy našli zamurované poklady a cennosti posledného majiteľa Štefana Thökölyho (1651 - 1670). Po núdzovej oprave slúžil už potom len na ubytovanie vojska a ako župná väznica. Roku 1707 Rákócziho povstanci hrad rozbúrili a od tej doby leží v rozvalinách. Z hradu zídeme do Likavy, kde naša túra končí.

Trasa B: Lúčky (Kalameny) – Liptovský hrad – Lúčky (Kalameny)

Po žltej od kaplnky k smerovníku Záblatik (železitý minerálny prameň), tu sa vytvára okruh po žltej cez Liptovský hrad. My pôjdeme smerom k sedlu pod Kráľovou a odtiaľ po žltej na Liptovský hrad. Zručaniny najvyššie položeného hradu (1001 m. n. m.). Stál na bralách Sestrčského vrchu v katastri obce Liptovská Sielnica a dnes po ňom už takmer niet stopy. Postavili ho na mieste niekdajšieho opevneného hradiska v polovici 13. storočia a ako dokončený sa prvý raz spomína v roku 1262. Bol dôležitým pohraničným hradom pri

diaľkovej ceste, vedúcej priesmykom medzi Liptovom a Oravou do Poľska a zároveň aj strediskom liptovského hradného panstva, neskôr i samostatnej Liptovskej župy. Hrad bol kráľovským majetkom, no uhorskí panovníci ho často dávali do užívania liptovským županom, ktorí obyčajne na hrade aj sídlili. Roku 1279 hrad opevňovali a na týchto prácach sa museli zúčastňovať aj liptovskí poddaní. Začiatkom 14. storočia bol v moci Matúša Čáka a po jeho smrti ním vládol pravdepodobne magister Donč. Roku 1397 sa ho násilím zmocnili moravský markgróf Prokop a Ladislav Opolský. Kráľovské vojsko ho len s námahou vydobylo späť, pričom hrad značne poškodili, takže ho museli niekoľko rokov opravovať. Pri tejto príležitosti sa niekoľkokrát označuje ako Veľký hrad („magnum castrum“). Roku 1440 ho dostal do zálohu Ladislav Rikolfi, ktorému Ján Hunyady, z obavy, aby sa nestal oporou jeho odporcov, rozkázal hrad rozbúrať. Keď neskôr dostali majetky hradu Pongráčovci, nechali asi roku 1453 hrad obnoviť. Po nich ho od roku 1459 mal v držbe Peter Komorovský, ktorý pokračoval v jeho obnove. Keď sa však neskôr spojil s poľským kráľom v nepriateľstve proti Matejovi Korvínovi, tento zaujal liptovský Starhrad a nechal ho vypáliť. Od tých čias ho už nikdy neobnovili a dodnes z neho zostali iba zvyšky útočistickej veže a vegetáciou popraperastané základy. Majetky, ktoré k nemu patrili, pripojili k likavskému panstvu a hradný vrch s blízkym okolím sa stal neskôr majetkom Liptovskej Sielnice. Pokračujeme žltou po hrebeni až po sedlo Poľana, z ktorého oblúkom zídeme k Záblatiku a vrátime sa na Kalameny, kde sme túru začínali.

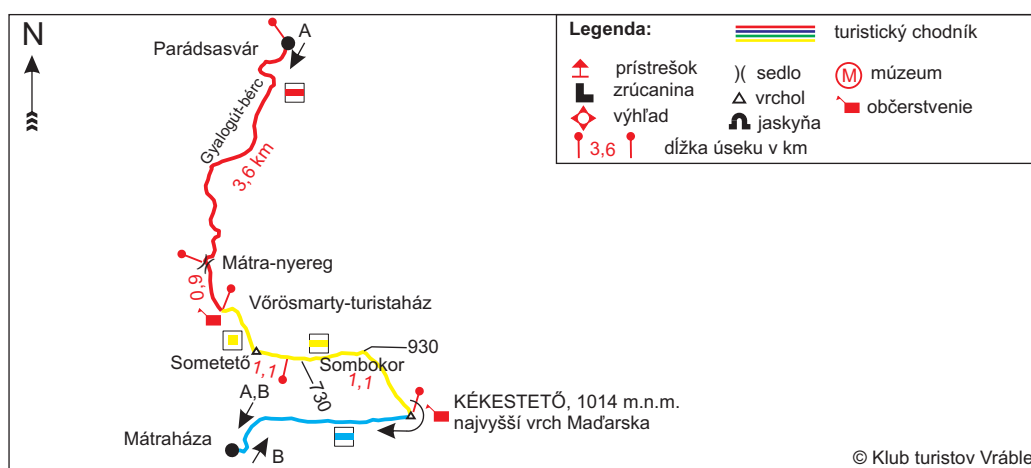
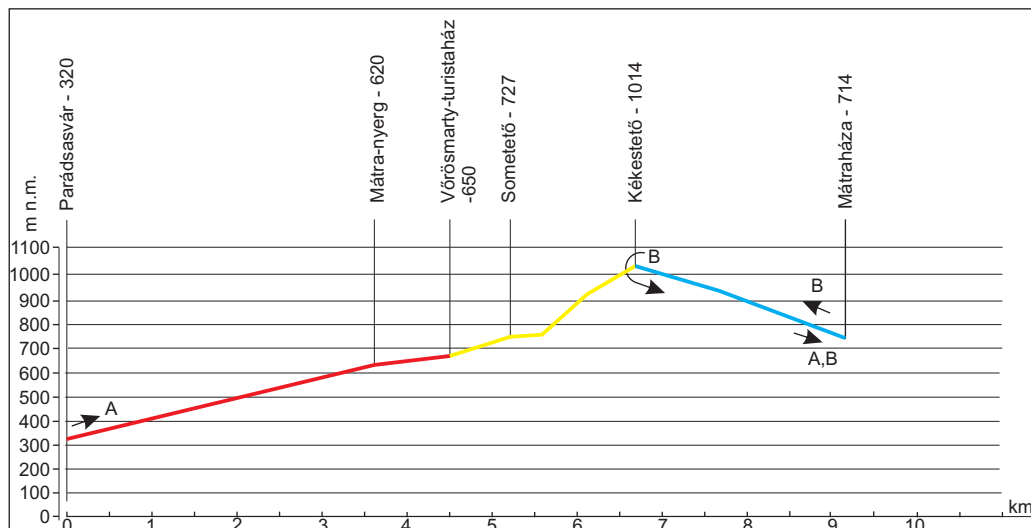
**Akcia: Kékes (H)**

Trasa A Prevýšenie: 734 m
Dĺžka trasy: 9,2 km
Čas bez prestávok: 3:30 hod.
(odhad)

Trasa B Prevýšenie: 300 m
Dĺžka trasy: 5,0 km
Čas bez prestávok: 1:30 hod.
(odhad)

Zdroj: www.matragey.hu

Dátum: 2.08.2008

**Popis trasy A:**

Trasa začína v obci Parádsasvár. Postupujeme lesom po červenej pásovej značke. Po prejení úseku Gyalogút-bércprichádzame na asfaltovú cestu vedúcu z Parádsaváru do Mátraházy. Po tejto ceste vystúpame do sedla Mátra-nyereg. Pokračujeme ďalej po asfaltke až k chate Vörösmarty-turistaház. Odtiaľto po žltej (štvorec) cez kopec Sometető (tető = kopec) až po križovatku s pásovou žltou značkou. Pokračujeme po žltej pásovej. Odtiaľto začína najstrmší úsek, na mape označený ako nebezpečné miesto. Po prekonaní stúpania by sme mali prejsť čistinou a ďalej lesom na Kékestető. Vrchol je civilizovaný, (vysielač, asfaltka, hotel). Z vrchu zostúpime po modrej pásovej značke, trávnatým svahom pozjazdovke do obce Mátraháza, kde je cieľ túry.

Popis trasy B:

Začiatok a koniec je v obci Mátraháza. Tam aj späť po modrej pásovej značke, po zjazdovke.

Systém značenia je v Maďarsku mierne odlišný od značenia, ktoré poznáme u nás. Okrem pásových značiek (biela/pestrá/biela) sa používajú namiesto farebného pásika aj štvorec a krížik.

Popis pohoria Mátra:

Pohorie Mátra, tvoriace časť Severomaďarského stredohoria, patrí do vnútorného vulkanického pásma Karpát. Hlavnú hmotu pohoria tvorí niekoľko sto metrov hrubá zmes vulkanických vrstiev z miocénnej doby (20-13 miliónov rokov staré) pozostávajúcej väčšinou zo striedajúceho sa andezitu, andezitového tufu a andezitového anglomerátu. Vulkanické horniny na dnách dolín sa miestami objavujú na povrchu v pozoruhodných náleziskách, ako je to napríklad v hornom úseku parádfürdővskej doliny Ilona völgy, kde potok na horninovej stene prepadáva cez 8m vysoký vodopád. Vo vedľajších dolinách sa vypreparovali úzke andezitové žily, ktoré ľudové názvoslovie nazýva Čertove hate (Ördög-gát). Potok Tarjánka na vulkanickej hornine na južnej strane pohoria vytvoril jednu z najobľúbenejších roklín v Maďarsku. Na

hrebeňoch hôr sa z vulkanickej horniny miestami vytvorili odvážne skalné útvary. Skalné steny, kamenné bašty, pred nimi ležiace polia s hrubými úlomkami a kamenné moria sa vytvorili počas doby ľadovej v dôsledku erozívneho pôsobenia ľadu na horninu. S takýmito vymrznutými tvarovými súbormi sa môžeme stretnúť v horách Ágasvár, Óvár, a Galyatető, Kékes a Sas-kőn. Jaskyňa Csörgő-lyuk je najdlhšou jaskyňou (370 m) v Maďarsku vytvorenou v nekrasovej hornine. V prestávkach vulkanickej činnosti a po jej vyhasnutí prebiehala silná povulkanická činnosť, v priebehu ktorej vznikli bohaté náleziská rúd. Na významných rudných ložiskách v priestore GyöngyöSOROSZI, Mátrazentimre, resp. Parád a Recsek od stredoveku až do dnešných čias sa zakladali bane. Vďaka povulkanickej činnosti sa na povrch prebija veľa sírovodíkových, resp. uhličitých prameňov, tzv. čevíce (csevice). Takéto sú parádfürdővský prameň Szent István-forrás (dolina Ilona-völgy), parádóhutaovský prameň Klarissza-forrás a pramene nachádzajúce sa v priestore Mátraderecske a Parádsasvár. Mátra je lesnatá krajina, so striedajúcimi sa lesnými spoločenstvami. Jej najcharakteristickejšim spoločenstvom je stredohorský cerovo-dubový porast. Cerovo dubové porasty, na severe vo výške 550 m, na juhu vo výške približne 650 m, striedajú hrabovo-dubové porasty a potom bukové. Vo výškach nad 900 m na severných, studených stráňach pohoria Kékes, Galyatető a Pizskéstető možno nájsť vysokohorský bukový porast. Na týchto miestach nachádza svoj životný priestor viac vysokohorských druhov. Takto napríklad v montánných Bukovinách severnej strany Kékesu rastú ruža ovisnutá, plamienok alpský, ribežla alpská, kokorík praslenný a knotovka červená. V tu sa nachádzajúcej starej Bukovine, stave blízkom prírode, určili jednu z rezervácií dvoch pohorí, kde možno v celom cykle skúmať pestrú štruktúru stavu stromov a prirodzené dynamické procesy lesa. Chránenou zvláštnosťou slatín pri prameňoch a ich sprevádzajúcich odtokov vody je lipnica pospolitá, ktorá sa v Maďarsku nachádza v

pohorí Mátra, v južnom predhorí hory Galya, resp. pri severnom úpätí horstva Kékes. Rovnako sa k týmto biotopom viažu vstavačovec vresoviskový, vstavačovec fuch a prvosenka vyššia. Na južnej strane pohoria Mátra tvoria teplomilné dubové spráše s javorom tatárskym prechodné stavy s prvkami lesostepov. Na mieste bývalých výrubov stromov, potom lúk na kosenie a dnes už na lúkach bohatých na druhy sa vytvorili slatinové jazerá s kostravkou obyčajnou, bezkolencom pravým a inými. Na týchto lúkach rastú napríklad kosatec sibírsky, horcovka úta, horec plúcný, poniklec lúčny načernalý, pavstavač hlavatý. Podobne ako flóra, aj svet živočíchov pohoria Mátra je mimoriadne bohatý a pestrý. Zriedkavými chránenými obojživelníkmi horstva sú mlok vrchovský, kunka žltobruchá, skokan štíhly, šidlovka hnedá, rosnička zelená a salamandra škvrnitá. Veľmi zriedkavým, prísne chráneným druhom plazov teplomilných dubín a lesokríkov, je krátkonožka štíhla. Uzavreté lesy s veľkou rozlohou, resp. jeho okolité okrajové územia majú bohatý svet vtáctva. Z prísne chránených druhov si pozornosť zasluhujú sokol sťahovavý, orol kráľovský, hadiar krátkoprstý, ďateľ bielochrbtý a ďateľ čierny. V Mátre si svoj biotop našlo mnoho druhov chránených cicavcov. V búťavinách kmeňov starých, práchnivejúcich stromov starého listnatého lesa našlo útočisko množstvo druhov netopierov, preto je pri obhospodarovaní lesov potrebná zvýšená ochrana týchto jedincov stromov. Dôležité útočisko pre nich znamenajú aj bankské chodby a štôlne ponechané po prieskumoch ložísk rúd. Dosť opatrná, utajene žijúca divá mačka je obyvateľkou starých nedotknutých lesov. Druhou mačkovitou šelmou horskej krajiny je len veľmi zriedkavo sa vyskytujúci, prísne chránený rys ostrovid. Z kultúrno-historických pamiatok okolia sa vynímajú stredoveké hrady. Domoszlóovský hrad Oroszlánvár, gyöngyössolyomosský hrad Nyeseftvár, markazský hrad, mátrazentimreovský Ágasvár boli postavené na strmých a takto ťažko dostupných hrebeňoch.



Akcia: Krkonoše
1. deň - Adršpach

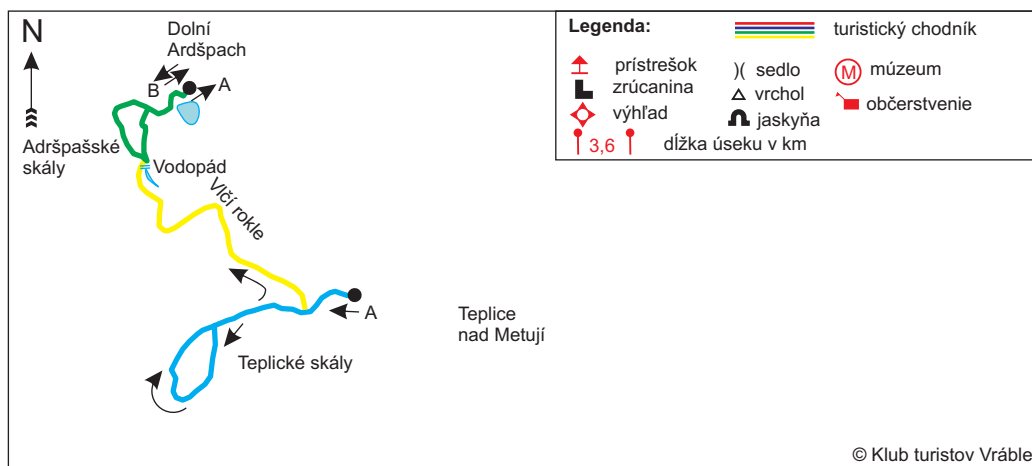
Trasa A Teplické skály
+
Adršpašské skály

Dĺžka trasy: 12,5 km
Čas bez prestávok: 5:30 hod.
(odhad)

Trasa B Adršpašské skály

Dĺžka trasy: 3,5 km
Čas bez prestávok: 3:00 hod.
(odhad)

Dátum: 28.08.2008



© Klub turistov Vráble

Popis trasy A

Trasu začíname okruhom v Teplických skalách, po modrej značke. Pred návratom do východzieho bodu okruhu odbočíme vľavo po žltej do Vlčej rokliny. Prejdením tejto rokliny sa dostaneme k jazierku, za ktorým je vodopád s riadeným prietokom - pozor na náhle prívally vôd po vyrieknutí prosby o vodu. Za vodopádom sa dostaneme do priestoru Adršpašských skál, v ktorých je taktiež vybudovaný okružný chodník.

Popis trasy B

Trasa B pozostáva iba z okruhu v Adršpašských skalách.

Teplické skály - skalné pieskovcové mesto, prehliadkový okruh 6 km, prehliadka 2 hodiny. Okruh

je dobre vyznačený, 15 informačných tabúľ. Za vstup sa platí, dospelí 60 Kč, deti, študenti 30 Kč. Vstupné je platné aj v Adršpašských skalách, za podmienky, že návštevník sa presunie z Teplických do Adršpašských skál cez Vlčí roklinu (3 km).

Adršpašské skály - pieskovcové skalné mesto. Prví turistickí priekopníci sa tu objavili okolo roku 1700. V roku 1824 tu vznikol veľký požiar, trvajúci niekoľko týždňov. Až po zhorení takmer celého lesného porastu sa objavili skály tak ako ich vidno dnes. Krátko po požiari sa tu začala budovať sieť turistických chodníkov. Skalné mesto navštívilo mnoho významných osobností napr. pruská kráľovna Luisa, cisár Josef II., cisár Karel, poľský kráľ Friedrich ale aj Antonín, hrabě Špork z Kuku.

Okruh je dlhý 3,5 km a vstup je spolplatnený. Dospelí 60 Kč, deti 30Kč, psi 10 Kč. Plavba po jazierku 25 Kč.



Akcia: Krkonoše
4. deň - Český raj

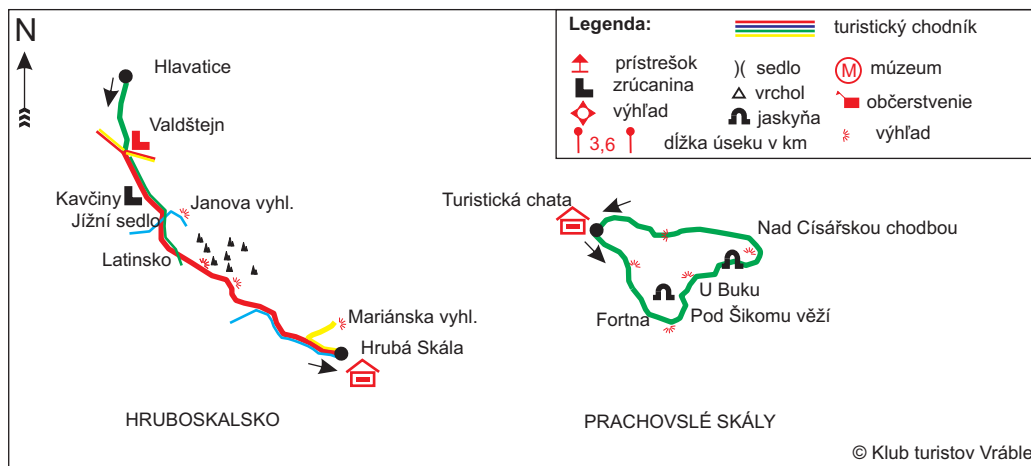
Časť 1 Hruboskalsko

Dĺžka trasy: 5 km
Čas bez prestávok: 2:00 hod.
(odhad)

Časť 2 Prachovské skály

Dĺžka trasy: 3,5 km
Čas bez prestávok: 2:00 hod.
(odhad)

Dátum: 31.08.2008



© Klub turistov Vráble

Popis časti 1 - Hruboskalsko

Po zelenej značke vystúpame k hradu Valdštejn. Pokračujeme po červenej z ktorej sú odbočky k vyhlídkam. Trasa končí pri horskom hoteli Hrubá skála. Tam nás bude čakať autobus, ktorý nás odvezie k časti 2.

Popis časti 2 - Prachovské skály

V tomto skalnom meste sú dva okruhy, malý a veľký. Malý s a doporučuje iba v časovej tiesni alebo v prípade zlého počasia. Oba okruhy sa začínajú a končia pri turistickej chate. Veľký okruh je po zelenej značke. Oba okruhy sú dobre vyznačené. Za vstup sa platí, dospelí 50 Kč, zvýhodnené vstupné (?) 20 Kč.

HRUBOSKALSKO

Valdštejn - pôvodne gotický hrad postavený v 13. storočí na troch pieskovcových skalách. Bol rodovým hradom pánov z Valdštejna. Zpustol po požiari v 16. storočí.

Mariánska vyhlídka - považovaná za najkrajšiu vyhlídku

v Českom raji. Treba na ňu odbočiť z červenej na žltú. Po vyhládke sa vrátíme späť na červenú.

PRACHOVSKÉ SKÁLY

Geológia - geologická minulosť Prachovských skál je pomerne pestrá - počiatky pieskovcových skalných masívov sa datujú do druhohôr, kedy bola celá oblasť zaplavená morom. Mohutnými tektonickými silami bola celá oblasť o mnoho miliónov rokov neskôr vyzdvihnutá, záplava ustúpila a morské dno se rozdelilo na niekoľko samostatných tabúľ, ktoré dali základ dnešným klenotom Českého ráje - Suchým skalám, Prachovským skalám, Hruboskalsku, Příhrazským skalám a ostatným. Postupnou eróziou vznikli charakteristické a ve svete unikátne skalné mestá s vysokými skalnými vežami a hlbokými stržami. Tretohorná sopečná činnosť dotvorila krajinu a zanechala po sebe zvyšky čadičových sopiek - vrchov Veliše, Zebína, Trosek, Vyskeře a ďalších, ktoré dnes tvoria významné krajinné dominanty Českého rája.



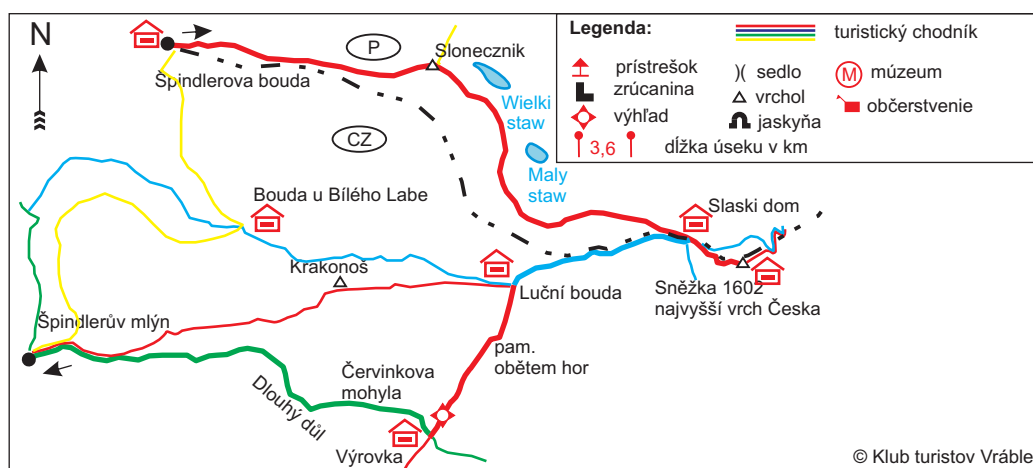
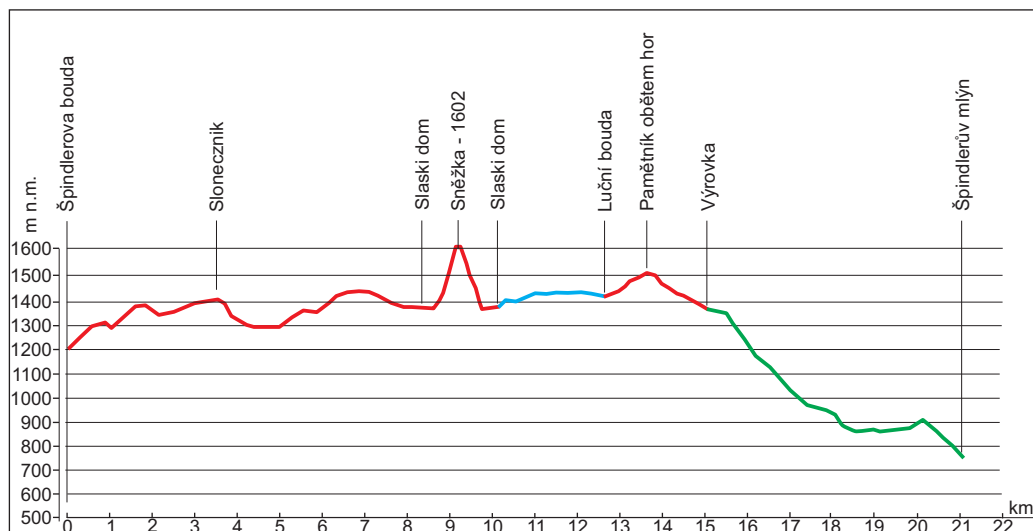
Akcia: Krkonoše Sněžka

Trasa A Prevýšenie: 750 m
Dĺžka trasy: 21,2 km
Čas bez prestávok: 7:00 hod.
(odhad)

Trasa B Voľný program

Zdroj: mapa Krkonoše
SHOCART č. 24

Dátum: 29.08.2008



Krkonoše (pol. Karkonosze, něm. Riesengebirge), niekedy označované aj ako Vysoké Sudety sú najvyšším pohorím Česka a celého masívu Sudet. Ležia v severných Čechách a na juhu poľskej časti Sliezska. Najvyššia hora Krkonôš Sněžka má 1 602 metrov nad morom. Krkonoše tvoria prirodzené rozvodie medzi Severným a Baltským morom. V Krkonošiach pramenia rieky Labe, Malé Labe, Úpa, Jizerka a Mumlava, ale tiež Kamienica a Łomniczka. Na poľskej strane sa nachádzajú jazerá ľadovcového pôvodu Wielki a Mały Staw. Pohorie je tvorené prvohornými a predprvohornými horninami krkonošského kryštalinika a krkonoško-jizerského plutónu. Na jeho území sa vyskytujú reliktné a endemické druhy rastlín a živočíchov.

V roku 1963 bol na území Krkonôš za chránené územie vyhlásený Krkonošský národný park (KRNAP) s rozlohou 36400 ha, štyri roky po Karkonoskem Parku Narodowem

(KPN), ktorý bol založený v roku 1959. Ochranné pásmo národného parku má na českej strane rozlohu 18400 ha.

Krkonoše sú tiež od roku 1992 Bilaterálnou biosférickou rezerváciou vyhlásenou Organizáciou spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru (rozloha českej časti je 54800 ha).

Na území Krkonôš je vyhlásená aj vtáčia oblasť a významné vtáčie územie, ktoré pokrýva celú oblasť biosférickej rezervácie resp. národného parku, vrátane ochranného pásma.

V pohorí je mnoho horských chát a hotelov ktoré sa nazývajú boudy.

Popis trasy

Túru začneme od Špidlerovej boudy. Pôvodná bouda tu bola vystavená už v roku 1784. Spevnená cesta k nej bola vybudovaná v roku 1914. PO červenej značke smerom na východ prejdeme na poľské

územie, na ktorom budeme až po chatu Slaski dom pod Sněžkou. Tento úsek sa nazýva Cesta česko-poľského priateľstva. Historicky je zaujímavý tým, že pred rokom 1989 sa tu v rámci turistiky stretávali československí a poľskí disidenti, pretože chodník bol prístupný pre občanov oboch štátov bez nutnosti pasových kontrol.

Chodník vedie kosodrevinou mimo hlavného hrebeňa. Po ľavej strane uvidíme dve plesá, Wielki a Mały Staw. Potom prichádzame na spevnenú cestu ktorá vedie k budove Slaski dom. Odtiaľ strmým výstupom na Sněžku. Na Sněžke sú dve chaty, česká a poľská. Zostúpiť môžeme tou istou trasou, alebo po asfaltke k Slaskemu domu. Odtiaľ po modrej k Luční boudě. V oklí luční boudy sú zaujímavé horské bažiny, z ktorých pramenia rieky Úpa a Bílé Labe. Z Luční boudy po červenej povedľa pamätníka obetiam hôr k horskému hotelu Výrovka. Odtiaľ vpravo po zelenej cez Dlouhý důl do Špidlerovho mlýna, kde je koniec trasy.

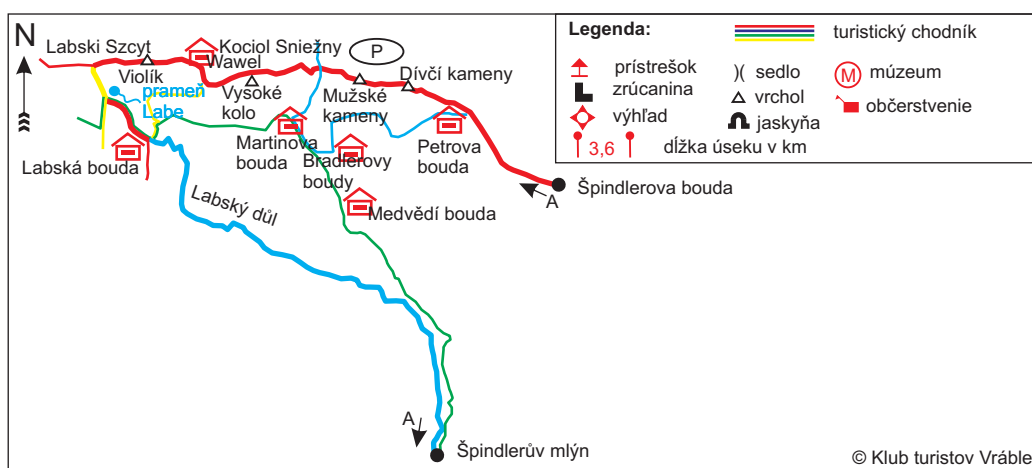
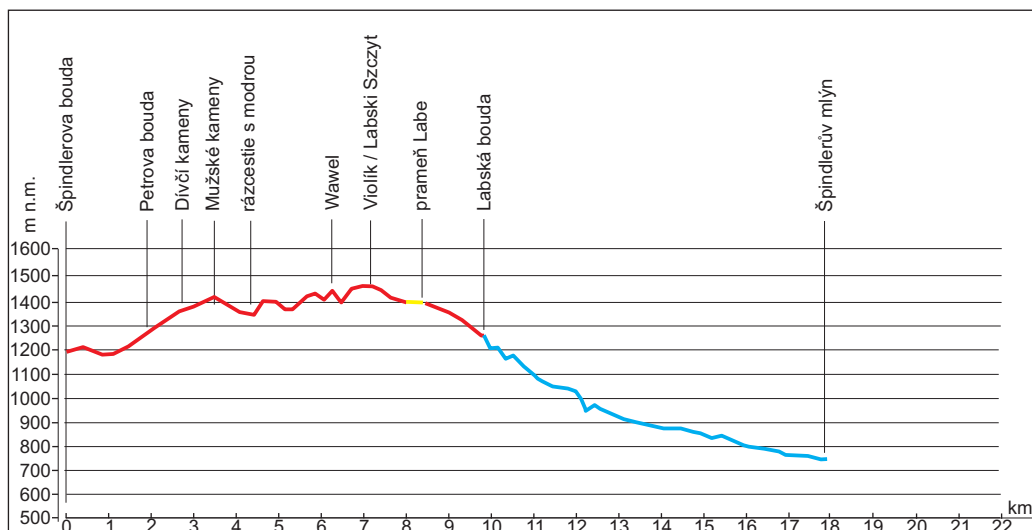
**Akcia: Krkonoše****3. deň - Prameň Labe**

Trasa A Prevýšenie: 550 m
Dĺžka trasy: 18 km
Čas bez prestávok: 6:30 hod.
(odhad)

Trasa B voľný program

Zdroj: mapa Krkonoše
SHOCART 24

Dátum: 30.08.2008

**Popis trasy**

Trasu začneme po červenej znova od Špindlerovej boudy, tentokrát na západ po hrebeni, po hranici CZ/PL. Najskôr pôjdeme lesom, miernym stúpaním. Povedľa Petrovej boudy sa dostaneme do pásma kosodreviny. Ďalej po otvorenom teréne sa dostaneme do miniatúrneho skalného mesta Divčí kameny, pomenovanie podľa dievčiny, ktorá tu zamrzla. Ďalej budeme prechádzať okolo Mužských kameňov a zostúpime do sedla Nad Martinovskou boudou, kde budeme križovať modrú. Pretraverzujeme okolo Vysokého Kola a prichádzame k Snežným jamám (Kociol Sniežny), kde uvidíme hlbokú skalnú kotlinu. Pokračujeme po červenej na kuželovitý Violík, po poľsky Labski Szczyt. Po zostupe z Violíka zabočíme vľavo po žltej k prameňu Labe. Pokračujeme po zeleno-červenej k horskému hotelu Labská bouda. Odtiaľ po

modrej cez Labkú roklu a Labský dúl do Špindlerovho mlyna kde je koniec túry.

Divčí kameny - po poľsky Slanské kameny, dve skupiny žulových blokov na ploche 30x40m, výška 8m. Vznikli nerovnomerným zvetrávaním horniny.

Mužské kameny - žulové bloky, podobné Divčím kameňom, výška 10-11m, na poľskej strane hríbovitá skala Zobák, výška 4 m.

Sněžné jámy - poľsky Kociol Sniežny, prírodná rezervácia, 200m vysoké žulové steny, ľadovcové kary. Poľská bouda Wawel z roku 1831, turisticky neprístupná.

Violík - najvyšší bod túry, 1472 m. n.m., kuželovitý žulový vrch s dobrými výhľadmi, porastený lišajníkom zemepisným.

Labská bouda - okolo roku 1830 tu postavila podnikavá žena nazývaná die Blasse malú boudku z kamienka kôry a raždia v ktorej predávala kozí syr, mlieko a pálenku. V českom povedomí je dodnes táto osoba známa ako Stará Blažková. Neskôr bola táto stavba rozšírená aj na ubytovanie turistov. Postupne bola rozširovaná až do roku 1904. V roku 1965 vyhorela. Súčasná podoba boudy je od roku 1975.

Labský dúl - divoké horské údolie, ľadovcová dolina s morénami, na dne ktorej preteká Labe.

Labský vodopád - na Labe pri Labskej boudě, 45 m vysoký, potom padá po skaliskách Labskej rokly asi ďalších 200m. Pre zvýšenie efektu boli pri Labskej boudě stavidlá na vodu, ktoré sa uvoľňovali na pranie návštevníkov.



Akcia: Súľovské skaly

Lokalita: Súľovské vrchy

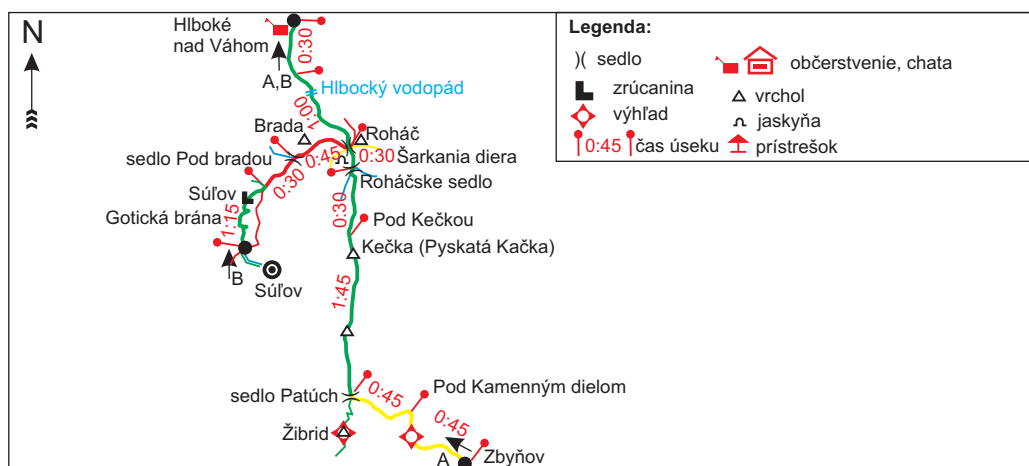
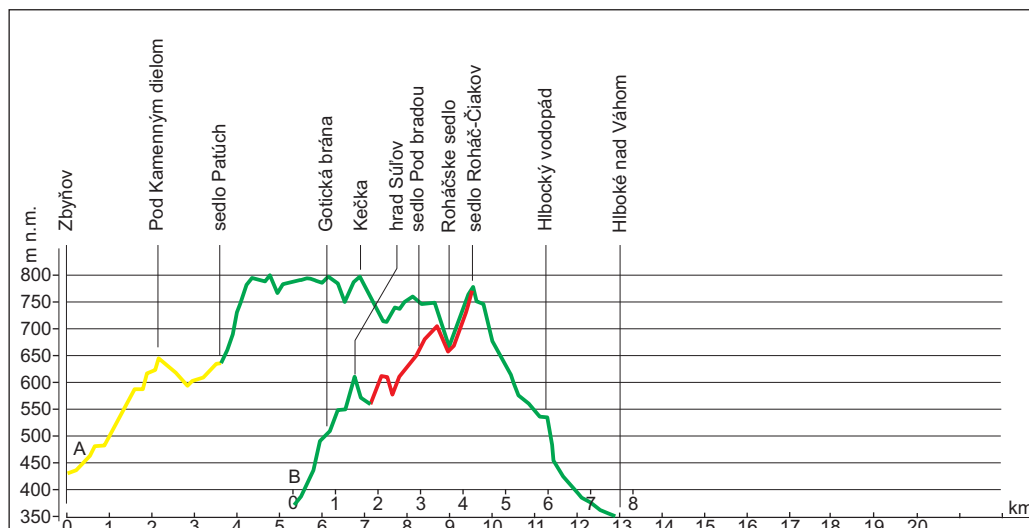
Parametre trasy:

A Prevýšenie: 600m
Dĺžka trasy: 13 km
Čas bez prestávok: 5:45 hod.

B Prevýšenie: 400 m
Dĺžka trasy: 8 km
Čas bez prestávok: 3:45 hod.

Zdroj: Turistická mapa VKÚ
č. 157, Súľovské vrchy

Dátum: 20.09.2008



Trasa A: Zbyňov – sedlo Patúch – Kečka – Roháč – Hlbocký vodopád – Hlboké nad Váhom

Z obce Zbyňov po žltej do sedla Patúch. Po ceste sa nám naskytne výhľad do rajeckej doliny. Zo sedla Patúch pokračujeme vpravo po zelenej východným hrebeňom Súľovských vrchov. Z hrebeňa sa občas naskytnú krásne výhľady na súľovský kotol. Po prechode Kečky prichádzame do roháčskeho sedla. Prudko stúpame do sedla Roháč - Čiakov pod vrchom Roháč. V tomto bode (križovatka Z/Ž/Č) sa k trase A pripája trasa B. Ďalej zostupujeme, miestami prudko, po zelenej vysokým bukovým lesom. Dolina sa postupne zužuje, až sa dostaneme ku skalnej úžľabine. Vľavo vo veľkom oblúku strmo zbehne pod vodopád. Okolo mohutnej skaly sa vrátíme pár metrov, aby sme sa mohli pokochať 15m vysokým, dvakrát zalomeným vodopádom. Po reťaziach môžeme vystúpiť aj na jeho vrchol, treba však zvýšenú opatrnosť. Pokračujeme v zostupe až do obce Hlboké nad Váhom kde túru ukončíme.

Trasa B: Súľov – Gotická brána - hrad Súľov – Roháč – Hlbocký vodopád – Hlboké nad Váhom

Začínáme nad obcou Súľov po zelenej značke náučného chodníka. Po vystúpení z lesa sa dostaneme k jednému z najkrajších útvarov v Súľovských skalách, ku Gotickej bráne. Pokračujem ďalej po Z a prichádzame k zručaninám hradu. Hrad pochádza z XV. storočia. Jeho funkciou bolo hlavne stráženie a pozorovanie ciest. V roku 1550 ho poškodilo zemetrasenie, je v ruinách. Aj vo zvyškoch múrov však môžeme obdivovať zručnosť stredovekých staviteľov, ktorí murivom dômyselne pospájali prírodnú skalu. Z hradu pokračujeme úžľabinou po zelenej, ktorou sa dostaneme na lúku na rázcestie s červenou. Pokračujeme po červenej do sedla pod Bradou a do sedla Roháč-Čiakov, kde sa pripojíme k trase A.

Geológia a geomorfológia
(zdroj: www.sulov.com)

Geologickú stavbu skál tvorí predovšetkým tzv. súľovský zlepenec. Táto hornina vznikla v starších treťohorách (v paleogéne), keď praveká rieka prinášala opracované valúny vápnných druhohorných hornín (okruhliaky vápencov a dolomitov) a ukladala ich pri vyústení do mora. Súčasťou horniny s priemerom 5-10 cm

sú spojené vápnným tmelom. Pozdĺž pruhu zlepenčov sa ojedinele objavujú aj izolované bloky kompaktných vápencov. Sú to druhohorné jadrá kostoleckej jednotky a majú rovnaký charakter ako bradlá Manínov. V okolí Súľova je najväčšie bradlo nad bývalou lesovňou. Zvetrávanie zlepencových skál prebiehalo najintenzívnejšie počas ľadových dôb štvrtohôr. Pôsobením rôznych klimatických činiteľov (zrážky, zmeny teploty - predovšetkým mráz, ...) sa hornina rozrušovala. Takto došlo k typickej modelácii zlepencových skál a vzniku veží, ihliel a otvorov rôznych tvarov a veľkostí. Vežovité útvary sú v Súľovských skalách takmer všade. Ľudská fantázia im dala aj priliehavé mená, ktoré vystihujú ich podobu: Sova a sovička, skalný hriab Smrčok, Mních, Organy, Ťava, Skalné oko, ... Najväčšiu pozornosť pútajú brány a jaskyne. Gotická brána má výšku 13 m a je najvyššou bránou v Súľovských skalách. Ďalšou trochu menej známou bránou je Brána v Slopech (pod Roháčom). Jaskyne sú v Súľove dve. Tá známejšia sa nazýva Šarkania diera a v zimných mesiacoch občas prekvapí aj zaujímavou ľadovou výzdobou. Druhá sa nachádza nad dolinou Čierny potok.



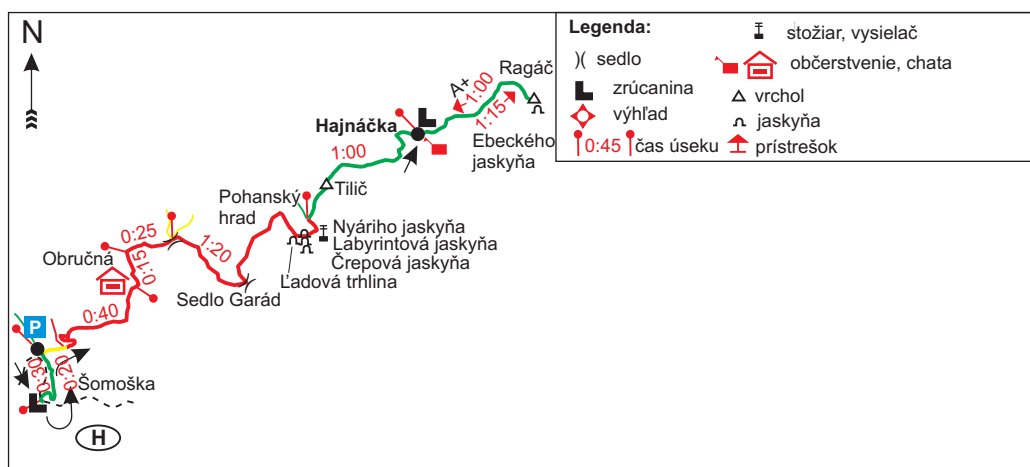
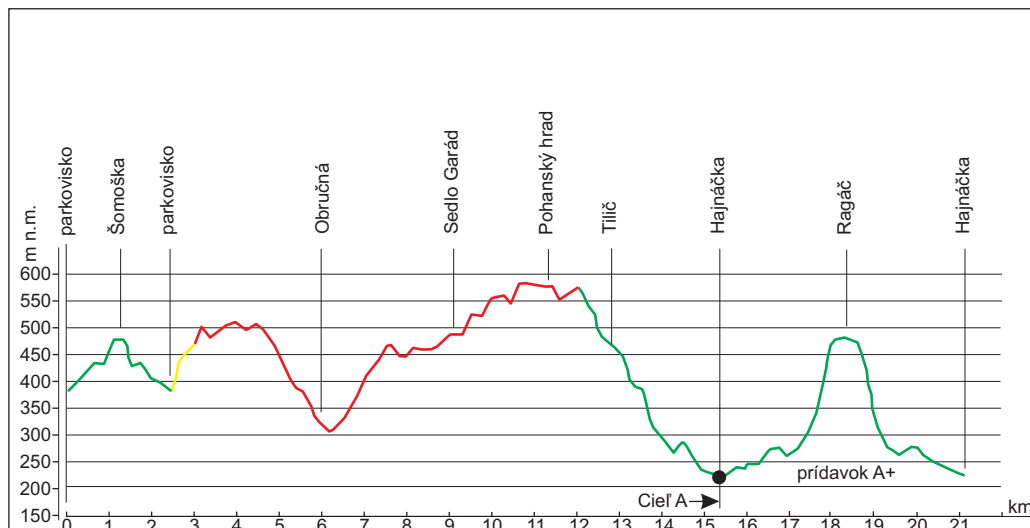
Akcia: Šomoška
Lokalita: Hajnáčská vrchovina
Parametre trasy:

A Prevýšenie: 550m
Dĺžka trasy: 15,5 km
Čas bez prestávok: 4:30 hod.

A+ Prevýšenie: 316 m
Dĺžka trasy: 5,5 km
Čas bez prestávok: 2:15 hod.

Zdroj: Turistická mapa VKÚ
č.141, Cerová vrchovina - Lučenec

Dátum: 18.10.2008



Trasa A: (z) Šiatorská Bukovinka parkovisko pred NCH – hrad Šomoška – späť po NCH po žltú, žltou na červenú, po (č) do Obručnej – Pohanský hrad – Tilič – Hajnáčka

Prídavok A+ (ak by niekomu nebolo dosť): Hajnáčka – vrch Ragáč a späť

Popis trasy A:

Z parkoviska sa vydáme na trasu náučným chodníkom (za vstup sa platí, vstupné 20 Sk) k zrúcanine hradu Šomoška, ktorý je postavený na čadičovom brale. Zaujímavosťou tohoto miesta je práve toto bralo, ktoré je tvorené zo stĺpovitých čadičových skál. Toto miesto je na hranici s Maďarskom. Obec pod hradom (Somoskó) je na území Maďarska. Po prehliadke zrúcaniny a brala sa vrátíme späť na parkovisko, kde by mala byť žltá vyznačená skratka na červenú, asi 500 m úsek. Keď prídeme na červenú, pokračujeme po nej vpravo. Prejdeme obcou Obručná, sedlom Garád na pohanský hrad. Táto lokalita je stolovou horou, pod ktorou je niekoľko jaskýň. Z Pohanského hradu pokračujeme po zelenej do obce Hajnáčka. Priamo v obci je skalný

kužel, pozostatok sopky, na ktorom je zrúcanina hradu.

Kamenný vodopád - je tvorený z päť a šesť bokých kamenných kvádrov z čadičovej horniny. Samotný kamenný vodopád je európskym unikátom, je jediným zahnutým v Európe. Bol odkrytý pri ťažbe horniny na stavbu hradu. Výška 9m.

Zrúcanina hradu Šomoška - malá pevnosť bola postavená priamo na vrchole bývalej sopky. Dnes je zrekonštruovaná jediná veža. Hrad bol postavený začiatkom 14. storočia rodom Kačicovcov. V roku 1323 ho nazývali Somoskw, neskôr Somoskew - Drienový kameň, občas aj Drienov, Somoskó. Počas tureckých vojen bol v prvej línii, dlho odolával, ale nakoniec podľahol a na 17 rokov bol v tureckých rukách. Po potlačení rákocziovského povstania bol cisárom vydaný príkaz na zničenie hradov ktoré sa podieľali na povstaní. Šomoška tomuto unikla. V roku 1826 hrad vyhorel po zásahu bleskom. Aby hrad neposkytoval útluk nežiadúcim osobám, dali majitelia zbúrať obývatelné priestory.

Pohanský hrad - zvyšok lávového prúdu tvorí stolovú horu. Na južnej a západnej strane krásne až 30 m vysoké skalné útesy, kamenné moria a jaskyne (Labyrinthová j., Ladová trhlina, Črepová j., Stĺpová j.). Po obvode vrchu nájdete zvyšky kamenných valov pravekého hradiska. Jaskyne poslúžili ako prístrešok neolitického človeka.

Hrad Hajnáčka - Zbytky stredovekého hradu na kuželovitom kopci strmo sa vypínajúcom uprostred obce Hajnáčka. Hrad bol vybudovaný v rokoch 1241-42. Turci ho zdvakrát dobyli a obsadili. V r. 1703 vyhorel a odvtedy pustne. Zaujímavé je, že hradná skala na mnohých miestach tvorila hradby a boli do nej vyhlbené chodby a miestnosti.

Ragáč - je jednou z najmladších sopiek na Slovensku. Je časť lávového prúdu s pozostatkom struskového sopečného kužela. Nájdeme tu pseudojaskyne po explóziách plynov a pár. Tiež sa tu nachádza kamenné more pod vrcholom a cerový les.